

Брюксел, 9.7.2020 г.
COM(2020) 302 final

**ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

Доклад относно политиката в областта на конкуренцията за 2019 г.

{SWD(2020) 126 final}

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ

Доклад относно политиката в областта на конкуренцията за 2019 г.

1. Въведение

През 2019 г. бе поставено началото на нов мандат за Европейския съюз. След изборите през месец май, на които бе отбелязана най-високата избирателна активност от 1994 г. насам (50,66 %) ¹, Европейският парламент даде зелена светлина на новата Европейска комисия въз основа на приоритетите, очертани от избрания председател на Комисията Урсула фон дер Лайен в представените от нея Политически насоки ². В писмото за определяне на ресора до Маргрете Вестегер, изпълнителен заместник-председател за ресор „Европа, подготвена за цифровата ера“ ³, бе подчертана необходимостта *да се гарантира, че нашата политика и правила в областта на конкуренция са подходящи за съвременната икономика, енергично се прилагат и допринасят за силна европейска промишленост, както на вътрешно равнище, така и на световната сцена* ³.

Основите на правото на ЕС в областта на конкуренцията са също толкова приложими на практика днес, колкото са били и при подписването на Римския договор преди повече от 60 години. Европейските правила за конкуренцията позволяват на предприятията от всякакъв мащаб да имат справедлив шанс да се конкурират и помагат на европейските потребители да постигат справедливи сделки на вътрешния пазар. Прилагането на правилата на ЕС за конкуренцията помага за създаването на отворени и конкурентни пазари, които правят европейските предприятия по-ефективни, иновативни и способни да се конкурират в световен мащаб. През 2019 г. с политиката в областта на конкуренцията и действията си по правоприлагане Комисията продължи да се бори с антиконкурентното поведение и мерки на пазари, които са от значение за гражданите и предприятията в ЕС, като например секторите на далекосъобщенията и цифровите технологии, енергетиката и околната среда, производството, финансовите услуги, данъчното облагане, селското стопанство, храните и транспорта.

В същото време е важно уредбата на ЕС в областта на конкуренцията да остане пригодна за бързо променящия се свят, като непрекъснато се приспособява към съвременната икономика, която е екологична и цифрова. По-специално, политиката на ЕС в областта на конкуренцията трябва да се справя с новите предизвикателства, свързани с използването на информационни масиви, алгоритми и с бързо променящите се пазари в среда, която във все по-висока степен е цифровизирана, както и да укрепва мрежите за сътрудничество между органите на държавите членки и Комисията в подкрепа на лоялната конкуренция на единния пазар. Едновременно с това се извършват оценки на приложимите правила за държавна помощ, включително насоките

¹ Вж. <https://www.europarl.europa.eu/news/bg/press-room/20191029IPR65301/final-turnout-data-for-2019-european-elections-announced>.

² Урсула фон дер Лайен, *Съюз с по-големи амбиции: моята програма за Европа*. Политически насоки за следващата Европейска комисия за периода 2019—2024 г., Въстъпително изявление на пленарното заседание на Европейския парламент, 16 юли 2019 г.: https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/political-guidelines-next-commission_en.pdf.

³ Урсула фон дер Лайен, писмо за определяне на ресора до Маргрете Вестегер, изпълнителен заместник-председател за ресор „Европа, подготвена за цифровата ера“, 1 декември 2019 г., на разположение на адрес: https://ec.europa.eu/commission/commissioners/sites/comm-cwt2019/files/commissioner_mission_letters/mission-letter-margrethe-vestager_2019_en.pdf.

в областта на околната среда и енергетиката, които ще бъдат преразгледани също и за да бъдат отразени целите на политиката, заложиени в Европейския зелен пакт.

През април 2019 г. Комисията публикува доклада „Политика в областта на конкуренцията за цифровата ера“⁴ на трима независими специални съветници, предназначен да осигури принос за текущия процес на размисъл на Комисията по въпроса как политиката в областта на конкуренцията може да обслужва най-добре европейските потребители в един цифров, бързо променящ се свят. В доклада са анализирани основните характеристики на цифровата икономика — изключително висока възвръщаемост от мащаба на цифровите услуги, мрежовите външни фактори и ролята на информационните масиви, които доведоха до утвърждаването на големи цифрови участници.

През 2019 г., с цел да се гарантира, че правото в областта на конкуренцията продължава да бъде пригодно за целта си, Комисията предприе мащабни инициативи за оценка, насочени към оценяване на функционирането на правилата за конкуренцията, за да се осигури основа за вземане на решения относно необходимостта от подобряване на пригодността му да разрешава много от тези предизвикателства, както и от подобряване на ефективността на прилагането му. Прегледът обхваща антитръстовите разпоредби, чийто срок на действие ще изтече през новия мандат, и съответните насоки, редица правила и насоки за държавна помощ, както и текущата оценка на определени правила за контрол върху сливанията. В края на годината изпълнителният заместник-председател Вестегер обяви също така започването на прегледа на Известието относно определянето на пазара.

Политиката в областта на конкуренцията играе също така важна роля в съвременната промишлена политика на ЕС с цел европейските дружества да станат по-иновативни и следователно конкурентоспособни в международен план. Тази цел се подкрепя от правилата на ЕС за държавна помощ, когато е налице неефективност на пазара и необходимост от подсилване на веригите за създаване на стойност. През декември 2018 г. и през декември 2019 г. Комисията установи, че два проекта, за които беше изпратено съвместно уведомление от редица държави членки, в приоритетните за ЕС области съответно на микроелектрониката и на акумулаторните батерии, отговарят на правилата на ЕС за държавна помощ и допринасят за общоевропейски интерес⁵. Участващите държави членки ще предоставят финансиране в размер до 5 милиарда евро общо за двата проекта взети заедно, с които се цели да се привлекат още 11 милиарда евро под формата на частни инвестиции.

Политиката на ЕС в областта на конкуренцията се изпълнява чрез прилагането на правила, основани на Договорите, които са подкрепени от задълбочен икономически анализ и стриктно спазване на законосъобразни процедури. Следователно недискриминацията, прозрачното и предвидимо правоприлагане, правото на изслушване, както и защитата на поверителността са централни принципи и стандарти, които Комисията съблюдава в своята практика на правоприлагане и насърчава в глобален план.

Комисията работи в близко сътрудничество с националните органи за защита на конкуренцията на държавите членки и националните съдилища за прилагането на европейските правила за конкуренцията. Едновременно с това Комисията си сътрудничи активно със съответни международни форуми и агенции за защита на

⁴ Вж. <http://ec.europa.eu/competition/publications/reports/kd0419345enn.pdf>.

⁵ Вж. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/bg/IP_18_6862 и https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/bg/ip_19_6705.

конкуренцията в целия свят за изграждането на действително еднакви условия на конкуренция в глобален план. В рамките на Световната търговска организация Комисията участва в преговори относно електронната търговия и далекосъобщителните услуги, както и за подобряване на международните правила относно субсидиите.

Чрез правилата на ЕС за конкуренцията се подкрепят растежът и развитието на силни европейски предприятия, били те големи, малки или средни. Въпреки това, на глобално равнище европейските предприятия се сблъскват с редица предизвикателства по отношение на еднаквите условия на конкуренция. За справянето с тези предизвикателства са по-подходящи други инструменти, вместо правото в областта на конкуренцията. В рамките на текущия размисъл на Комисията се разглежда до каква степен със съществуващия инструментариум на ЕС може да бъде преодоляно нарушаващото въздействие на чуждестранните субсидии и държавната собственост и какви допълнителни инструменти (или комбинация от тях) може да са необходими.

Настоящият доклад представлява неизчерпателно обобщение на дейностите, извършени от Комисията в областта на политиката в областта на конкуренцията през 2019 г. (част I). Съответно в него не са обхванати дейностите на Комисията за подпомагане на икономиката на ЕС в контекста на разпространението на COVID-19. Повече и по-подробна информация относно дейностите, описани в доклада, може да бъде намерена в придружаващия доклад работен документ на службите на Комисията (част II) и на уебсайта на генерална дирекция „Конкуренция“⁶.

2. Допълнително повишаване на ефективността на политиката и на правоприлагането на ЕС в областта на конкуренцията

През 2019 г. Комисията предприе цялостна оценка и преглед на своите правила и насоки относно конкуренцията, за да оцени доколко те все още са пригодни за целите си.

Комисията предприема проверка за пригодност на правилата за държавна помощ⁷

През май 2012 г. Комисията стартира важен пакет от мерки за реформи, а именно за модернизиране на държавната помощ, който доведе до преразглеждането от 2013 г. насам на голям брой правила за държавна помощ. Този всеобхватен пакет от реформи даде възможност на държавите членки да приложат бързо мерки за държавна помощ, които насърчават инвестициите, икономическия растеж и създаването на работни места.

През януари 2019 г. Комисията започна процес, насочен към оценяване на правилата в рамките на пакета за модернизиране на държавната помощ съгласно Насоките на Комисията за по-добро регулиране и съответно към удължаване на валидността на онези правила за държавна помощ, чийто срок на действие иначе би изтекъл до края на 2020 г. Оценяването се извършва под формата на „проверка за пригодност“ и ще послужи като подготовка за преразглеждането на съответните насоки в контекста на целите на политиката, определени в Европейския зелен пакт.

Проверката за пригодност на пакета от мерки за модернизиране на държавната помощ, насоките за железопътния транспорт и застраховането на краткосрочни експортни кредити

Целта на проверката за пригодност е да бъдат анализирани целесъобразността, ефективността, ефикасността, съгласуваността и добавената стойност на ЕС на тези правила за държавна помощ, като в същото време се осигури основа за вземане на решения от страна на Комисията

⁶ Вж.: https://ec.europa.eu/competition/index_en.html.

⁷ Вж.: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/bg/IP_19_182.

във връзка с потенциалното допълнително удължаване на валидността или евентуалното актуализиране на тези правила.

Проверката за пригодност обхваща два регламента и девет документа с насоки, както следва:

- Общия регламент за групово освобождаване и Регламента за помощта de minimis;
- Насоките за регионалната помощ;
- Рамката за научноизследователска и развойна дейност;
- Съобщението относно държавната помощ за важни проекти от общоевропейски интерес (ВПОЕИ);
- Насоките относно рисковото финансиране;
- Насоките относно летищата и авиокомпаниите;
- Насоките за помощи за опазване на околната среда и за енергетика; както и
- Насоките за оздравяване и реструктуриране.

В допълнение, в текущата проверка за пригодност са включени също и Насоките за железопътния транспорт и Съобщението относно застраховането на краткосрочни експортни кредити, които не са част от пакета за модернизирване на държавата помощ от 2012 г.

На държавите членки и други заинтересовани страни бе предоставена възможност да дадат своя принос и коментари във връзка с проверката за пригодност по време на обществена консултация посредством различни въпросници. Консултацията приключи през юли 2019 г., освен по отношение на въпросника за ВПОЕИ, който остана отворен до края на октомври. В ход са и поредица от проучвания.

Освен това през февруари 2019 г. Комисията започна обществена консултация, за да оцени и подготви преразглеждането на съществуващите Насоки относно определени мерки за държавна помощ в контекста на схемата за търговия с квоти за емисии на парников газ след 2012 година (насоките за СТЕ)⁸. В насоките за СТЕ, приети през 2012 г. и основаващи се на схемата на ЕС за търговия с емисии на парникови газове от 2005 г., са определени условията, при които държавите членки могат да компенсират някои предприятия в определени сектори с високо потребление на електроенергия за част от по-високите разходи за електроенергия в резултат на схемата на ЕС за търговия с емисии през периода 2013—2020 г. След изтичането на срока им на действие на 31 декември 2020 г. Насоките за СТЕ от 2012 г. ще бъдат актуализирани, за да се гарантира, че те са адаптирани към новата схема на ЕС за търговия с емисии за периода 2021—2030 г.⁹

И накрая, през юни 2019 г. Комисията предприе оценка на правилата за държавна помощ за социални и здравни услуги от общ икономически интерес (УОИИ) и Регламента de minimis относно УОИИ¹⁰, чийто срок на действие изтича през декември 2020 г. Като част от тази оценка между юли и декември 2019 г. бяха проведени обществена и целева консултация, които ще бъдат надлежно разгледани в процеса на оценка.

Комисията разглежда новите тенденции на пазара в областта на вертикалните споразумения за снабдяване и хоризонталните споразумения за сътрудничество

През 2019 г. Комисията започна оценката¹¹ на правилата, с които някои хоризонтални

⁸ Вж.: <https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/2041-Revision-of-the-ETS-State-aid-Guidelines>.

⁹ Директива (ЕС) 2018/410 на Европейския парламент и на Съвета от 14 март 2018 г. за изменение на Директива 2003/87/ЕО с цел засилване на разходоефективните намаления на емисии и на нисковъглеродните инвестиции, и на Решение (ЕС) 2015/1814 (ОВ L 76, 19.3.2018 г., стр. 3—27).

¹⁰ Вж.: https://ec.europa.eu/competition/state_aid/modernisation/evaluation_sgei_en.html.

¹¹ Вж.: <https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/11886-Evaluation-of-EU-competition-rules-on-horizontal-agreements/public-consultation>.

споразумения¹² се изключват от общите правила на ЕС за конкуренцията. Правилата на ЕС за конкуренцията във връзка с хоризонталните споразумения включват два регламента за групово освобождаване за споразуменията за хоризонтално сътрудничество, чрез които от прилагането на член 101 от ДФЕС се освобождават съответно някои споразумения за изследвания и разработки, както и някои споразумения за специализация. В придружаващите Насоки относно споразуменията за хоризонтално сътрудничество („Насоки за хоризонталните споразумения“) са предоставени допълнителни препоръки, които да подпомогнат предприятията в усилията им да участват в споразумения за сътрудничество, съответстващи на правото в областта на конкуренцията, като са дадени и подробни препоръки по теми, като оценка от гледна точка на конкуренцията на обмена на информация, съвместното закупуване, съвместната пазарна реализация и стандартизация. Срокът на действие на двата регламента за групово освобождаване на хоризонтални споразумения изтича на 31 декември 2022 г. Макар че Насоките за хоризонталните споразумения нямат краен срок на действие, те ще бъдат оценявани заедно с регламентите за групово освобождаване на хоризонтални споразумения.

Комисията постигна значителен напредък в своята оценка¹³ на Регламента за групово освобождаване на вертикални споразумения¹⁴ и на придружаващите го Насоки относно вертикалните ограничения. Комисията започна оценката през октомври 2018 г. с оглед изтичането на срока на действие на Регламента за групово освобождаване на вертикални споразумения на 31 май 2022 г. През февруари 2019 г. Комисията започна тримесечна обществена консултация със заинтересованите страни, последвана от проучване през август 2019 г. на тенденциите на пазара по отношение на моделите и стратегиите за дистрибуция. Освен това през ноември 2019 г. Комисията проведе семинар за оценка с активното участие на заинтересованите страни, на който бяха обсъдени по-задълбочено области от особен интерес за оценката на Регламента за групово освобождаване на вертикални споразумения и бе акцентирано върху това как правилата облагодетелстват потребителите.

През февруари 2019 г. Комисията публикува пътната карта за оценка¹⁵ на Регламента за групово освобождаване в сектора на моторните превозни средства¹⁶. Чрез пътната карта бе дадено началото на четиринадесетдневна онлайн консултация със заинтересованите страни. Освен това бе поръчано проучване, чрез което да може да бъде разбрано по-добре как са се развили пазарните условия в сектора на моторните превозни средства през последното десетилетие. Срокът на действие на Регламента за групово освобождаване в сектора на моторните превозни средства изтича през май 2023 г.

¹² Регламент (ЕС) № 1217/2010 на Комисията от 14 декември 2010 г. относно прилагането на член 101, параграф 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз за някои категории споразумения за изследвания и разработки (ОВ L 335, 18.12.2010 г., стр. 36); Регламент (ЕС) № 1218/2010 на Комисията от 14 декември 2010 г. относно прилагането на член 101, параграф 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз за някои категории споразумения за специализация (ОВ L 335, 18.12.2010 г., стр. 43).

¹³ Вж.: <https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/1936-Evaluation-of-the-Vertical-Block-Exemption-Regulation>.

¹⁴ Регламент (ЕС) № 330/2010 на Комисията от 20 април 2010 г. за прилагането на член 101, параграф 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз относно категориите вертикални споразумения и съгласувани практики (ОВ L 102, 23.4.2010 г., стр. 1).

¹⁵ Вж.: <https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/2008-Evaluation-of-the-Motor-Vehicle-Block-Exemption-Regulation>.

¹⁶ Регламент (ЕС) № 461/2010 на Комисията от 27 май 2010 г. относно прилагането на член 101, параграф 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз към категориите вертикални споразумения и съгласувани практики в сектора на моторните превозни средства (ОВ L 129, 28.5.2010 г., стр. 52).

Целта на тези оценки е да се даде възможност на Комисията да вземе решение дали да позволи срокът на действие на правилата да изтече, дали да го удължи, или да преразгледа правилата.

Осъвременяване на програмата на Съюза за освобождаване от глоби и намаляване на техния размер

С цел да подобри допълнително ефективността на своите процедури, през март 2019 г. Комисията стартира своя онлайн инструмент „eLeniency“¹⁷. В рамките на програмата на ЕС за освобождаване от глоби и намаляване на техния размер предприятията или техните юристи вече могат да подават до Комисията изявления за освобождаване от глоби и намаляване на техния размер по електронна поща до функционална пощенска кутия или чрез устната фаза на производството. Чрез инструмента eLeniency се предлага трета възможност за подаване на изявления за освобождаване от глоби и намаляване на техния размер онлайн, като част от искания (за освобождаване от глоби и намаляване на техния размер), като част от процедури за постигане на споразумение при дела за картели или като част от сътрудничество по дела, които не са свързани с картели. Поради това с него се намаляват разходите и тежестта за предприятията и техните законни представители, участващи в такива производства, като се прилагат същите гаранции по отношение на поверителността и правната защита. От стартирането на eLeniency Комисията е получила голям брой изявления и документи чрез инструмента.

Борбата срещу картелите продължава

Достъпът до влагани продукти на адекватни цени е от решаващо значение във времена на глобална конкуренция. Картелите често засягат междинни продукти, които могат да бъдат жизненоважни влагани продукти за промишлеността, и по този начин могат да повлияят както на конкурентоспособността на европейската промишленост, така и на потребителите. През 2019 г. действията по правоприлагане в областта на конкуренцията продължиха да са насочени към такива картели.

През март 2019 г. Комисията наложи глоба в размер на 368 милиона евро на Autoliv и TRW¹⁸, производители на оборудване за безопасност за автомобили, за нарушаване на антиitrustовите правила на ЕС чрез участие в два картела за доставка на предпазни колани, въздушни възглавници и волани съответно на европейските производители на автомобили Volkswagen Group и BMW Group. На третия участник в тайното споразумение, Takata, не бе наложена глоба, тъй като то бе изцяло освободено от глоби заради разкриването на двата картела пред Комисията, в съответствие с процедурата на ЕС за освобождаване от санкции или намаляване на техния размер. Всички дружества признаха участието си в картелите и приеха уреждане на случая със споразумение. Това решение за картел е част от редица мащабни разследвания на тайни споразумения в сектора за автомобилни части. Комисията вече глоби доставчици на автомобилни лагери, кабелни снопове в автомобили, гъвкава пяна, използвана (*inter alia*) в автомобилните седалки, автономни отоплители в автомобили и камиони, алтернатори и стартери, климатични системи и системи за охлаждане на двигателя, осветителни системи, системи за безопасност на пътниците, запалителни свещи и спирачни

¹⁷ Вж.: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/bg/ip_19_1594.

¹⁸ Решение на Комисията от 5 март 2019 г. по дело 40481, *Системи за безопасност на пътниците II*, на разположение на адрес: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40481.

системи¹⁹. С решението от 2019 г. общият размер на глобите за картели, наложени от Комисията в този сектор, достига 2,15 милиарда евро.

Изпълнение на процесуалните задължения при контрола върху сливанията

Контролът на ЕС върху сливанията допринася да се гарантира, че всички дружества, осъществяващи дейност на европейските пазари, могат да се конкурират при справедливи и равни условия, като предложените сделки, които могат да нарушат конкуренцията, подлежат на строг контрол от страна на Комисията. През 2019 г. Комисията продължи да полага значителни усилия за изпълнение на процесуалните задължения съгласно Регламента на ЕС за сливанията²⁰.

През април 2019 г. Комисията наложи глоба в размер на 52 милиона евро на *General Electric (GE)*²¹ за предоставяне на неточна информация по време на прегледа на придобиването от негова страна на LM Wind. В съответствие с Регламента на ЕС за сливанията Комисията може да налага глоби в размер до 1 % от общия оборот на предприятия, които умишлено или поради небрежност предоставят на Комисията неточна или подвеждаща информация. Това решение за налагане на глоба не оказва влияние върху одобрението на сделката от страна на Комисията съгласно правилата на ЕС за сливанията, което се основаваше на поправена информация от второто уведомление.

Освен това през юни 2019 г. Комисията наложи глоба в размер на 28 милиона евро на *Canon*²², дружество производител на продукти за възпроизвеждане на изображения и оптични продукти, чието седалище се намира в Япония, за това, че частично е извършило придобиване на Toshiba Medical Systems Corporation, преди Комисията да е била уведомена и да е предоставила разрешението си за него (т.нар. предсрочно осъществяване на сливане („gun jumping“). Съгласно правилата на ЕС за сливанията се изисква сливащите се дружества да уведомят Комисията за планирани сливания със съюзно измерение, за да ги подложи на преглед преди тяхното осъществяване, и да не ги осъществяват, докато не уведомят Комисията и получат разрешение за тях.

3. Справяне с нови предизвикателства в сферата на цифровите технологии, далекосъобщенията и медиите

Чрез своята инициатива „Европа, пригодна за цифровата ера“²³ в областта на политиките председателят на Комисията определи цифровата сфера като един от своите водещи приоритети за настоящия мандат на Комисията. Политиката в областта на конкуренцията е съществена и неразделна част от постигането на добре функциониращ единен пазар за цифрови услуги.

¹⁹ Решения на Комисията по дела: АТ.39748 *Автомобилни кабелни снопове* (2013 г.), АТ.39922 *Автомобилни лагери* (2014 г.), АТ.39801 *Полиуретанова пяна* (2014 г.), АТ.40055 *Автономни отоплителни* (2015 г.), АТ.40028 *Алтернатори и стартери* (2016 г.), АТ.39960 *Топлинни системи* (2017 г.), АТ.40013 *Осветителни системи* (2017 г.), АТ.39881 *Системи за безопасност на пътниците* (2017 г.) и АТ.40113 *Запалителни свеци* (2018 г.).

²⁰ Регламент (ЕО) № 139/2004 на Съвета от 20 януари 2004 г. относно контрола върху концентрациите между предприятия (Регламент за сливанията на ЕО) (ОВ L 24, 29.1.2004 г., стр. 1—22).

²¹ Решение на Комисията от 8 април 2019 г. по дело М.8436 *General Electric Company/LM Wind Power Holding*, на разположение на адрес:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_8436.

²² Решение на Комисията от 27 юни 2019 г. по дело М.8179 *Canon/Toshiba Medical Systems Corporation*, на разположение на адрес:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_8179.

²³ Вж. https://ec.europa.eu/info/priorities/europe-fit-digital-age_bg.

През април 2019 г. Комисията публикува доклада „Политика в областта на конкуренцията за цифровата ера“²⁴, изготвен от тримата независими специални съветници²⁵ по въпросите на бъдещите предизвикателства за политиката в областта на конкуренцията, породени от цифровизацията.

Докладът „Политика в областта на конкуренцията за цифровата ера“

В своя доклад тримата специални съветници: i) посочват основните според тях специфични характеристики на цифровите пазари; ii) дават мнението си относно целите на правото на ЕС в областта на конкуренцията в цифровата ера; и iii) разглеждат прилагането на правилата за конкуренцията спрямо цифровите платформи и данни, както и ролята на контрола върху сливанията за запазването на конкуренцията и иновациите.

Тримата специални съветници смятаха, че основната рамка на правото в областта на конкуренцията е стабилна и достатъчно гъвкава, за да защити конкуренцията в цифровата ера. Те също така предупредиха, че правоприлагащите и регулаторните органи в областта на конкуренцията следва да обърнат по-голямо внимание на специфичните характеристики на платформите, цифровите екосистеми и икономиката, основана на данни, за да не се допусне появата на определено антиконкурентно поведение или то да остане ненаказано. Освен това специалните съветници са на мнение, че цифровите пазари изискват да се обърне допълнително внимание на теориите за вредите и определянето на антиконкурентни стратегии. Според авторите специфичното за секторите регулиране по отношение на достъпа до данни би могло да предостави решения, които са по-ефективни. Докладът съдържа също така специфичен анализ и предложения по въпроси относно контрола върху сливанията, представени от гледна точка както на юрисдикцията, така и на материалното право.

Заедно с поканата за представяне на мнения от обществеността в периода от 7 юли до 30 септември 2018 г. и конференцията „Формиране на политиката в областта на конкуренцията в ерата на цифровизацията“, която се проведе в Брюксел на 17 януари 2019 г., докладът има за цел да се осигури принос в хода на текущия процес на размисъл на Комисията как политиката в областта на конкуренцията най-добре може да служи на европейските потребители в бързо променящия се свят.

На 9 септември 2019 г. изпълнителният заместник-председател Вестегер обяви планирания преглед на Известието на Комисията относно определянето на съответния пазар по смисъла на общностното право на конкуренция („Известие относно определянето на пазара“)²⁶, което предоставя насоки относно това как Комисията прилага понятието за съответен продуктов пазар и географски пазар в текущата си работа по прилагането на правото на ЕС в областта на конкуренцията. Основната причина за стартирането на този преглед е да се гарантира, че Известието отразява начина, по който практиката на Комисията за определяне на пазара се е променила през последните двадесет години, и че тя е подходяща за бързо променящ се свят, който във все по-висока степен е цифровизиран. Целта на прегледа е да се осигурят точни и актуални насоки, които по лесно достъпен начин определят ясен и последователен подход към антитръстовите дела и делата за сливания в различните отрасли.

Прилагане на антитръстовото законодателство: засилен контрол на цифровите пазари

Цифровата ера се характеризира с възход на онлайн платформите, някои от които се наложиха като основни доставчици на технологии. Решенията на платформите, които

²⁴ Вж. <https://ec.europa.eu/competition/publications/reports/kd0419345enn.pdf>.

²⁵ Тримата специални съветници са Heike Schweitzer, немски професор по право; Jacques Crémer, френски професор по икономика; и Yves-Alexandre de Montjoye, белгийски доцент по наука за данните.

²⁶ Известие на Комисията относно определянето на съответния пазар по смисъла на общностното право на конкуренция (ОВ С 372, 9.12.1997 г., стр. 5—13).

имат пазарна мощ, могат да повлияят на много други пазари, където предприятията разчитат на тези платформи, за да се свързват със своите клиенти. Например платформите могат да действат като домакини и регулатори на пазара, като определят правилата по начин, който поддържа пазарите отворени за конкуренция, но ако се използват по неправомерен начин, тяхната двойна роля може да породи проблеми и да навреди на конкуренцията. С цел да се гарантира, че пазарите в Европа служат на хората, както и с цел да се постигнат по-високи степени на прозрачност и справедливост, през юли 2019 г. бяха приети нови правила на ЕС относно прозрачността за бизнес ползвателите на платформи²⁷. Освен за целите на прилагането на законодателството в областта на конкуренцията, тези допълващи регулаторни инструменти ще служат също на потребителите и ще създадат по-високи степени на прозрачност и справедливост.

На 20 март 2019 г. Комисията глоби *Google*²⁸ с 1,49 милиарда евро за злоупотреба с неговото господстващо положение на пазара в нарушение на антитръстовите правила на ЕС.

Делото „Google AdSense“: защита на конкуренцията в областта на рекламирането, свързано с търсене в интернет.

Комисията глоби Google с 1 494 459 000 EUR за злоупотреба с неговото господстващо положение на пазара, която е извършена чрез налагане на о редица ограничителни клаузи в договорите с уебсайтове на трети страни. Това неправомерно поведение е продължило над 10 години и не е позволявало на конкурентите на Google да поставят на тези уебсайтове реклами, свързани с търсенето.

Google определено беше най-силният участник в посредничеството при рекламиране, свързано с търсене в интернет, в Европейското икономическо пространство, като неговият дял на пазара за периода 2006—2016 г. е бил над 70 %. Чрез AdSense for Search, Google функционира като посредник между рекламодателите и собствениците на публикуващи съдържание уебсайтове.

При разследването на Комисията беше установено, че:

- от 2006 г. Google е започнало да включва в своите договори клаузи за изключителност, с което е забранявало на публикуващите съдържание уебсайтове да показват конкурентни реклами, свързани с търсене, на своите страници с резултати от търсения;
- от март 2009 г. Google постепенно е започнало да заменя клаузите за изключителност с т.нар. клаузи за „първостепенно позициониране“ (Premium Placement). В резултат на това конкурентите на Google са били възпрепятствани да позиционират своите реклами, свързани с търсене, на най-посещаваните части от страниците с резултатите от търсения в уебсайтовете;
- от март 2009 г. Google е включвало и клаузи, които изискват публикуващите съдържание уебсайтове да искат писмено одобрение от Google преди въвеждането на промени в начина, по който са изложени конкурентните реклами. Това е дало възможност на Google да контролира степента на привлекателност на конкурентните реклами, свързани с търсене.

Google е преустановило незаконните практики няколко месеца след като през юли 2016 г. Комисията издава изложение на възраженията по това дело. .

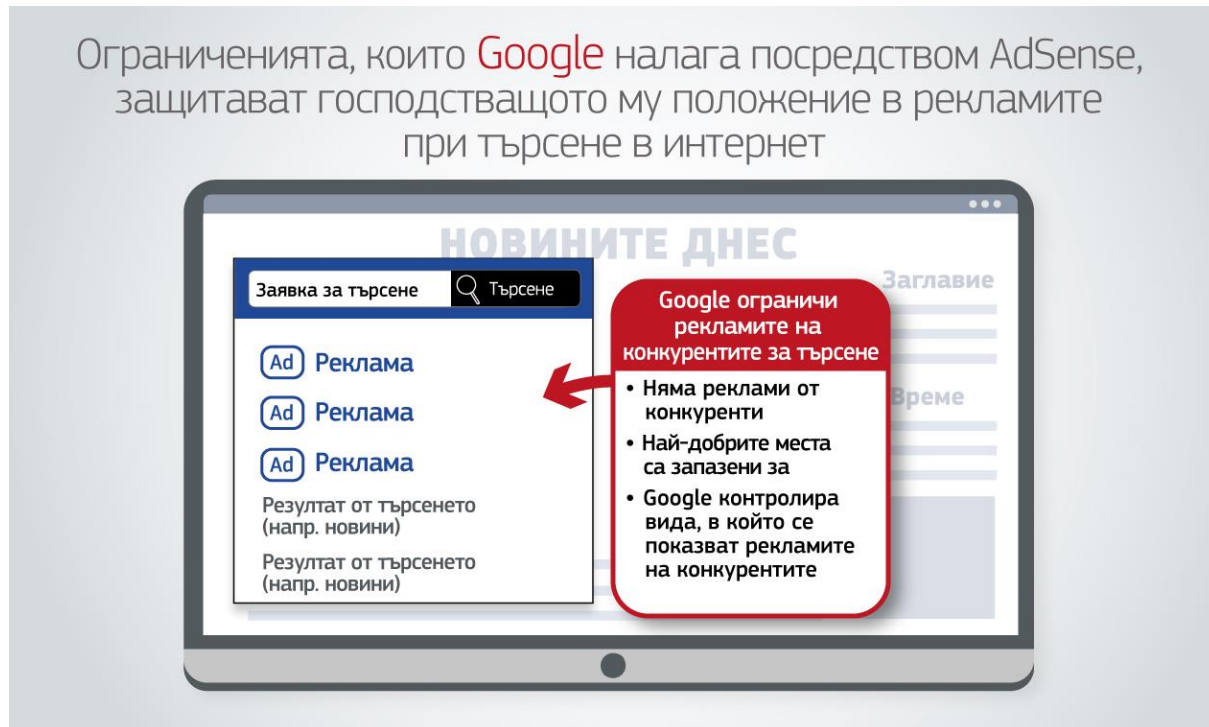
Практиките на Google се равняват на злоупотреба с господстващото положение на Google на пазара за посреднически услуги за рекламиране, свързано с търсене в интернет, като възпрепятстват конкуренцията по същество. Поведението на Google е лишило също така и

²⁷ Регламент (ЕС) 2019/1150 на Европейския парламент и на Съвета от 20 юни 2019 г. за насърчаване на справедливост и прозрачност за бизнес ползвателите на посреднически онлайн услуги (текст от значение за ЕИП) (ОВ L 186, 11.7.2019 г., стр. 57—79).

²⁸ Решение на Комисията от 20 март 2019 г. по дело AT.40411 *Google Search (AdSense)*, на разположение на адрес: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40411.

европейските потребители от ползите от ефективна конкуренция на пазара на рекламни услуги, свързани с търсене в интернет.

Въпреки че господстващото положение на пазара само по себе си не е незаконно според антитръстовите правила на ЕС, дружествата с господстващо положение имат специална отговорност да не злоупотребяват със своето господстващо положение на пазара чрез ограничаване на конкуренцията както на пазара, на който доминират, така и на други пазари.

С решението си Комисията изисква от Google най-малкото да прекрати незаконното си поведение, доколкото това вече не е направено, и да се въздържа от всякакви мерки, които имат същия или еквивалентен предмет или въздействие. Google носи също така отговорност по граждански искове за обезщетения²⁹, които могат да бъдат предявени пред съдилищата на държавите членки от всяко лице или предприятие, засегнато от антиконкурентното му поведение.

По-рано, през юни 2017 г., Комисията наложи на Google глоба от 2,42 милиарда евро заради това, че злоупотребява с господстващото си положение на търсачка, като дава незаконно предимство на своята услуга за сравняване на условията за пазаруване³⁰, а през юли 2018 г. Комисията наложи на Google глоба от 4,34 милиарда евро за незаконни практики по отношение на мобилни устройства, използващи операционната система Android³¹, за укрепване на господстващото положение на търсачката на Google. Заедно с делото от март 2019 г., Европейската комисия е наложила на Google антитръстови глоби в общ размер от 8,25 милиарда евро.

²⁹ Директива 2014/104/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 ноември 2014 г. относно някои правила за уреждане на искове за обезщетение за вреди по националното право за нарушения на разпоредбите на правото на държавите членки и на Европейския съюз в областта на конкуренцията (ОВ L 349, 5.12.2014 г., стр. 1—19).

³⁰ Решение на Комисията от 27 юни 2017 г. по дело AT.39740 *Google search (Shopping)*, на разположение на адрес: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39740.

³¹ Решение на Комисията от 18 юли 2018 г. по дело AT.40099 *Google Android*, на разположение на адрес: http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40099.

На 17 юли 2019 г. Комисията откри официална процедура по антитръстово разследване, за да прецени дали използването от страна на Amazon³² на чувствителни данни, предоставени от независими търговци на дребно, продаващи на неговата пазарна платформа, е в нарушение на правилата на ЕС за конкуренцията. Когато осигурява пазарна платформа за независими продавачи, Amazon непрекъснато събира данни за дейността на своята платформа. Според предварителните констатации на Комисията Amazon изглежда, че използва чувствителна по отношение на конкуренцията информация за продавачите, техните продукти и сделки на пазарната платформа. Комисията разследва стандартните споразумения между Amazon и продавачите на неговата пазарна платформа, които позволяват на Amazon да анализира и използва при търговията си на дребно данни за продавачи трети страни, обобщени от данните, налични на пазарната платформа на Amazon.

Антитръстовите правила на ЕС защитават ценовата конкуренция и по-богатия избор за потребителите в областта на електронната търговия

През 2019 г. стойността на бързо растящия пазар на онлайн търговията в Европа възлизаше на над 600 милиарда евро, като повече от половината европейци пазаруват онлайн. Електронната търговия предлага значителни възможности както за потребителите, които могат да получат достъп до по-голям избор на стоки и услуги и да сравняват цените в цяла Европа, така и за предприятията, които могат да търгуват в рамките на единния пазар с над 500 милиона души посредством един уебсайт като витрина.

Резултатите от направеното от Комисията проучване на сектора на електронната търговия, публикувани на 10 май 2017 г.³³ като част от стратегията на Комисията за цифровия единен пазар, показаха значително увеличаване на договорните ограничения за по-добър контрол върху разпространението на продукти. Поради това ефективното прилагане на законодателството за защита на конкуренцията в тази област е много важно.

На 7 март 2019 г. Комисията направи ангажиментите, предложени от Disney, NBCUniversal, Sony Pictures, Warner Bros. и Sky³⁴ правнообвързващи съгласно антитръстовите правила на ЕС. Тези ангажименти са в отговор на опасенията на Комисията по отношение на определени клаузи относно блокирането на географски принцип, предвидени в договорите за филмово лицензиране между тези студия и Sky UK във връзка с платено телевизионно съдържание.

На 5 април 2019 г. Комисията изпрати на Valve, собственик на най-голямата платформа за разпространение на компютърни видеоигри, наречена Steam, и на петима издатели на компютърни видеоигри, Bandai Namco, Capcom, Focus Home, Koch Media и ZeniMax³⁵, изложение на възраженията относно потенциално незаконни двустранни споразумения. Комисията изрази опасения, че Valve и петимата издатели на компютърни видеоигри са се договорили, в нарушение на антитръстовите правила на ЕС, да използват блокирани на географски принцип ключове за активиране, за да предотвратят трансграничните

³² Дело АТ.40462 Amazon Marketplace, на разположение на адрес:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40462.

³³ Вж. https://ec.europa.eu/competition/antitrust/sector_inquiry_final_report_bg.pdf и https://ec.europa.eu/competition/antitrust/sector_inquiries_e_commerce.html.

³⁴ Дело АТ.40023 Трансграничен достъп до платено телевизионно съдържание, на разположение на адрес: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40023.

³⁵ Решения по дела АТ.40413 Focus Home, АТ.40414 Koch Media, АТ.40420 ZeniMax, АТ.40422 Bandai Namco и АТ.40424 Capcom. Вж. също: https://europa.eu/rapid/press-release_IP-19-2010_en.htm.

продажби. Освен това Комисията изрази опасения, че четирима от издателите на игри може да са нарушили правилата на ЕС за конкуренцията, като са включили договорни ограничения за износа в споразуменията си с редица разпространители, различни от Valve.

Прилагане на антитръстовото законодателство в сектора на далекосъобщенията

На 18 юли 2019 г. Комисията наложи глоба на *Qualcomm*³⁶ в размер на 242 милиона евро заради това, че в нарушение на антитръстовите правила на ЕС е злоупотребило с господстващото си положение на пазара чрез хищническо ценообразуване на световния пазар на чипсети, съвместими със стандарта за клетъчни комуникации UMTS, стандарта за мобилни технологии от трето поколение (3G). В решението е посочено, че между средата на 2009 г. и средата на 2011 г. *Qualcomm* е предоставило определени количества от три от своите чипсети, съвместими със стандарта за клетъчни комуникации UMTS, на двама от ключовите си клиенти, Huawei и ZTE, на цена под себестойността, за да изтласка от пазара своя конкурент Icera. Icera е установено в Обединеното кралство новосъздадено предприятие и основният към онзи момент конкурент на *Qualcomm* в сегмента за водещи технологии на пазара на чипсети, съвместими със стандарта UMTS. Глобата представлява 1,27 % от оборота на *Qualcomm* през 2018 г. и също има за цел да възпре участниците на пазара от прилагането на такива антиконкурентни практики в бъдеще.

На 7 август 2019 г. Комисията прие изложение на възраженията срещу двамата най-големи оператора в Чехия — *O2/CETIN* и *T-Mobile*³⁷, по отношение на споразумение за споделяне на мрежа между тези страни. Според предварителното становище на Комисията тази специална договореност за споделяне на мрежа е антиконкурентна, тъй като може да премахне стимулите на двамата мобилни оператора да подобряват мрежите и услугите си в полза на клиентите. Предварителният анализ на Комисията е в съответствие с принципите, приложени от Службата на Органа на европейските регулатори в областта на електронните съобщения (ОЕРЕС) в общата ѝ позиция от 13 юни 2019 г. относно споделянето на инфраструктура за мобилни технологии³⁸.

На 16 октомври 2019 г. Комисията нареди на *Broadcom*³⁹, водещия в света доставчик на чипсети, използвани за телевизионни цифрови приставки и модеми, да спре да прилага определени разпоредби, съдържащи се в споразуменията с шест от неговите основни клиенти. В оценката си Комисията стигна до заключението, че *Broadcom* е злоупотребило на пръв поглед с господстващото си положение на пазарите на едночипови системи за i) телевизионни цифрови приставки; ii) оптични модеми; и iii) xDSL модеми, като е сключвало споразумения с производители на телевизионни приставки и модеми, съдържащи разпоредби, с които се предоставя изключителност. Освен това тя заключи, че при липсата на временни мерки е имало вероятност да възникне сериозно и непоправимо увреждане на конкуренцията. Комисията заключи, че е необходима спешна намеса, за да се предотврати изолирането или принудителното

³⁶ Решение на Комисията от 18 юли 2019 г. по дело AT.39711 *Qualcomm* (хищнически търговски практики), на разположение на адрес:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39711.

³⁷ Дело AT.40305 *Споделяне на мрежа — Чешка република*, на разположение на адрес:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40305.

³⁸ Вж.

https://berec.europa.eu/eng/document_register/subject_matter/berec/regulatory_best_practices/common_approaches_positions/8605-berec-common-position-on-infrastructure-sharing.

³⁹ Дело AT.40608 *Broadcom*, на разположение на адрес:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40608.

излизане на конкурентите от пазара. Временните мерки се прилагат за три години или до датата на приемане на окончателно решение по същество относно поведението на Broadcom, или датата на приключване на разследването на Комисията на това поведение, в зависимост от това кое настъпва първо. Разследването по същество по делото все още продължава. Временните мерки са един от инструментите на разположение на Комисията съгласно Регламент (ЕО) № 1/2003, но те не са използвани през последните 18 години преди това дело.

Посредством решение за временни мерки Комисията може да нареди на дружество да спре и да се въздържа от определено поведение, докато тече разследване. Временни мерки могат да се налагат за периода на разследване, за да не се допусне предполагаемото антиконкурентно поведение да причини сериозно и непоправимо увреждане, което не би могло да се отстрани чрез приемане на окончателната мярка при разследване на Комисията. Временните мерки се считат по принцип за извънредни мерки поради тежестта, която се налага на дружеството, за което все още не е установено, че е в нарушение на действащите правила. В повечето случаи решение за забрана, съчетано с нареждане за прекратяване или въздържане от определено поведение или с корективни мерки, е достатъчно за възстановяване на конкурентните условия.

Преглед на сливанията в сектора на далекосъобщенията и медиите

В сектора на далекосъобщенията, на 15 юли 2019 г. Комисията даде разрешение за придобиването на DNA от страна на Telenor⁴⁰. DNA предоставя мобилни и стационарни съобщителни услуги, услуги за широколентов интернет и услуги за телевизионно разпространение във Финландия, а Telenor — мобилни и стационарни далекосъобщителни услуги и услуги за телевизионно разпространение в скандинавския регион. Дейностите на дружествата се припокриваха в много ограничена степен, като след сливането продължават да съществуват редици предприятия със силни позиции. Освен това, след задълбочено разследване, на 18 юли 2019 г. Комисията одобри придобиването от страна на Vodafone на дейността на Liberty Global по предоставяне на кабелни услуги в Чехия, Германия, Унгария и Румъния⁴¹. Одобрението зависи от условието за пълно изпълнение на пакета с ангажименти, предложен от Vodafone.

В сектора на медиите, на 12 ноември 2019 г. Комисията даде разрешение за придобиването на Bonnier Broadcasting от страна на Telia⁴². След задълбочено разследване Комисията изрази опасения, че сделката би намалила значително конкуренцията във Финландия и Швеция. Одобрението зависи от условието за пълно изпълнение на ангажиментите, предложени от Telia.

Прилагане на правилата за държавна помощ в областта на широколентовите мрежи

Цифровата инфраструктура е основен водещ фактор за цифровизацията и поради това е от съществено значение съответната широколентова инфраструктура да може да отговаря на новите изисквания за много високи цифрови скорости, капацитет и качество. В съобщението си от 2016 г. „Свързаност за изграждане на конкурентоспособен цифров единен пазар — към европейско общество на гигабитов

⁴⁰ Решение на Комисията от 15 юли 2019 г. по дело M.9370 Telenor/DNA. Вж.

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_9370.

⁴¹ Решение на Комисията от 18 юли 2019 г. по дело M.8864 Vodafone/Определени активи на Liberty Global. Вж. https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_8864.

⁴² Решение на Комисията от 12 ноември 2019 г. по дело M.9064 – Telia Company/Bonnier Broadcasting Holding. Вж. https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_9064.

интернет⁴³ Комисията определи мрежите с много голям капацитет като един от своите стратегически приоритети. Изисква се също така и публично финансиране, за да се гарантира, че селските, отдалечените и други райони, в които има незадоволено търсене, могат да се възползват от новите технологии, така че да няма райони или граждани, които да бъдат пренебрегнати. Същевременно частните инвестиции не трябва да бъдат измествани, а нарушенията на конкуренцията трябва да бъдат ограничени до минимум.

През 2019 г. Комисията одобри различни схеми за широколентови мрежи съгласно правилата на ЕС за държавна помощ. Те включват ваучерна схема на стойност 50 милиона евро за по-бързи широколентови услуги в Гърция⁴⁴; публично подпомагане на стойност 2,6 милиарда евро в Ирландия за ирландския национален план за широколентовите мрежи⁴⁵; схема на стойност 400 милиона евро в Испания за широколентови мрежи с много висока скорост⁴⁶; и одобрението в Бавария, Германия, на схема за широколентови мрежи с много голям капацитет, след като по-рано беше изпълнен пилотен проект за гигабитов интернет с участието на шест баварски общини, одобрен от Комисията през декември 2018 г.⁴⁷.

4. Политиката в областта на конкуренцията в подкрепа на целите на ЕС за енергетиката с ниски въглеродни емисии и околната среда

През декември 2019 г. Комисията прие съобщението „Европейският зелен пакт“, в което очерта инициативите в областта на политиките за постигане на нетни нулеви емисии на парникови газове до 2050 г. и за справяне с предизвикателствата, свързани с околната среда⁴⁸. Политиката в областта на конкуренцията, също както всички други политики на Комисията, ще допринесе за постигането на тези амбициозни цели. През 2019 г. Комисията започна „проверката за пригодност“, обхващаща Насоките в областта на околната среда и енергетиката, и продължи оценката на своите Насоки относно определени мерки за държавна помощ в контекста на схемата за търговия с квоти за емисии на парников газ след 2012 година („Насоки за схемата за търговия с емисии (СТЕ)“)⁴⁹ като подготовка за тяхното преразглеждане, за да се гарантира, че те са адаптирани към новата схема на ЕС за търговия с емисии за периода 2021—2030 г.⁵⁰. Текущата „проверка за пригодност“ на пакета от мерки за модернизирване на

⁴³ Вж. <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/communication-connectivity-competitive-digital-single-market-towards-european-gigabit-society>.

⁴⁴ Решение на Комисията от 7 януари 2019 г. по дело SA.49935 *Проект за супербърз широколентов интернет (SFBB) — Гърция*, на разположение на адрес: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_49935.

⁴⁵ Решение на Комисията от 15 ноември 2019 г. по дело SA.54472 *Национален план за широколентови мрежи — Ирландия*, на разположение на адрес: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_54472.

⁴⁶ Решение на Комисията от 10 декември 2019 г. по дело SA.53925 *Схема за широколентови мрежи за „белите“ и „сивите“ райони с достъп от следващо поколение (ДСП)*, на разположение на адрес: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_53925.

⁴⁷ Решение на Комисията от 29 ноември 2019 г. по дело SA.54668 *Баварска схема за гигабитов интернет — Германия*, на разположение на адрес: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_54668.

⁴⁸ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Европейския съвет, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите — *Европейският зелен пакт*, COM/2019/640 final. Вж. https://ec.europa.eu/info/publications/communication-european-green-deal_en.

⁴⁹ Вж. <https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives>.

⁵⁰ Директива (ЕС) 2018/410 на Европейския парламент и на Съвета от 14 март 2018 г. за изменение на Директива 2003/87/ЕО с цел засилване на разходооефективните намаления на емисии и на нисковъглеродните инвестиции, и на Решение (ЕС) 2015/1814 (ОВ L 76, 19.3.2018 г., стр. 3—27).

държавната помощ ще послужи като подготовка за преразглеждането на съответните насоки с оглед на целите на политиката до 2021 г., определени в Европейския зелен пакт.

Държавна помощ за подпомагане на амбицията на ЕС за нулево замърсяване и ефективност на ресурсите

През 2019 г. Комисията одобри допълнително публично подпомагане в размер на 195 милиона евро за електрически автобуси и инфраструктура за зареждане в Германия до края на 2022 г.⁵¹. Освен това Комисията одобри публично подпомагане в размер на 430 милиона евро за модернизиране на дизелови превозни средства, използвани в общините, където през 2017 г. са били надвишени пределно допустимите норми за емисиите на азотни оксиди⁵². И двата типа мерки са в съответствие с екологичните цели на ЕС и с европейската стратегия за мобилност с ниски емисии, която подкрепя преминаването към превозни средства с нулеви емисии в градовете и създаването на пазар за такива превозни средства.

Комисията одобри също така чешка схема⁵³ за предоставяне на помощ за инсталации за производство на електроенергия от отпадна топлина и от газове от минно-добивна дейност. Схемата допринася за ефективността на ресурсите чрез намаляване на потреблението на първични източници на енергия, използвани за производството на електроенергия.

На 25 ноември 2019 г. Комисията одобри подпомагане в размер на 93,8 милиона евро за изграждането и експлоатацията на високоефективна централа за комбинирано производство на топлинна и електрическа енергия в България⁵⁴. Централата ще произвежда топлинна и електрическа енергия чрез използване на гориво, получено от негодни за рециклиране битови отпадъци.

На 28 януари 2019 г. Комисията одобри инвестиционна помощ в размер на 36 милиона евро за химическото дружество *LG Chem*⁵⁵ за изграждането на нов завод за производство на акумулаторни батерии за електрически превозни средства в Полша. Очаква се новият завод да доставя батерии за над 80 000 електрически превозни средства годишно и да създаде над 700 преки работни места, което ще допринесе за развитието на Долносилезкото воеводство, като същевременно ще се запази

⁵¹ Увеличаване на бюджета и удължаване на схема, Решение на Комисията от 26 февруари 2018 г. по дело SA.48190 Германия — *Схема за подпомагане за придобиването на електрически автобуси за обществен градски транспорт*, на разположение на адрес:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_48190.

⁵² SA.53054 *Схема за модернизиране на тежкотоварни общински превозни средства*, SA.53055 *Схема за модернизиране на тежкотоварни търговски превозни средства* и SA.53056 *Схема за модернизиране на лекотоварни търговски и общински превозни средства*. Германия подаде уведомление за изменение на тези схеми, което Комисията одобри на 25 октомври 2019 г. съответно под номерата SA.55230, SA.55231 и SA.55232. С изменението беше въведено, *inter alia*, и по-гъвкава концепция за допустими общини.

⁵³ Решение на Комисията от 26 септември 2019 г. по дело SA.35179 Чешка република — *Насърчаване на електроенергията от вторични източници*, на разположение на адрес:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_35179.

⁵⁴ Решение на Комисията от 25 ноември 2019 г. по дело SA.54042 *Проект за оползотворяване на енергия/инсталация за комбинирано производство на топлинна и електрическа енергия с оползотворяване на енергия от получено от отпадъци гориво за град София — България*, на разположение на адрес:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_54042.

⁵⁵ Решение на Комисията от 28 януари 2019 г. по дело SA.47662 LIP — *Помощ за LG Chem Wrocław Energy Sp. z o.o.*, на разположение на адрес:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_47662.

конкуренцията. Този проект нямаше да може да се осъществи без публично финансиране.

Държавна помощ в подкрепа на възобновяемата енергия

Целта на контрола върху държавната помощ е да се увеличат в максимална степен екологичните, социалните и икономическите ползи от ограничените публични средства, като се сведат до минимум разходите за държавата, промишлеността и потребителите и се гарантира, че публичните средства не изместват разходите на частния сектор, а така също и като се допринесе за равнопоставеност на единния пазар. През 2019 г. Комисията продължи да одобрява схеми за държавна помощ, които дават възможност на държавите членки да постигнат своите цели за енергийна ефективност и да допринасят за намаляването на емисиите на въглероден диоксид в съответствие с екологичните цели на ЕС.

На 14 юли 2019 г. Комисията одобри подпомагане в размер на 5,4 милиарда евро за производството на електроенергия от възобновяеми източници в Италия⁵⁶, за да ѝ помогне да постигне целите си в областта на възобновяемата енергия. Схемата ще подпомогне производството на електроенергия от възобновяеми източници, като наземни вятърни турбини, инсталации за слънчева, фотоволтаична, хидроелектрическа енергия и канализационни газове, и ще се прилага до 2021 г.

На 26 юли 2019 г. Комисията одобри подпомагане за шест разположени в морето ветроенергийни парка във Франция⁵⁷. Строителните дейности трябва да започнат тази година, а ветроенергийните паркове следва да започнат да функционират от 2022 г. Мерките за подпомагане ще помогнат на Франция да увеличи дела си на електроенергия, произведена от възобновяеми енергийни източници, за да изпълни целите си в областта на климата, в съответствие с екологичните цели на ЕС⁵⁸.

Регулирането и политиката в областта на конкуренцията имат взаимно допълваща се роля за гарантирането на сигурността на енергийните доставки за европейските граждани и предприятия

Механизмите за осигуряване на капацитет представляват мерки, предприети от държавите членки, за да се гарантира, че предлагането на електроенергия може да отговори на търсенето в средносрочен и дългосрочен план. Те са предназначени да запълват очаквания недостиг на капацитет и да гарантират сигурността на доставките. Важно е механизмите за осигуряване на капацитет да са разработени така, че да предотвратяват нарушаване на конкуренцията, тъй като в противен случай могат да доведат до по-високи цени на електроенергията за потребителите, да предоставят

⁵⁶ Решение на Комисията от 14 юни 2019 г. по дело SA.53347 Италия — Подпомагане на производството на електроенергия от възобновяеми източници за периода 2019—2021 г., на разположение на адрес:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_53347.

⁵⁷ Решение на Комисията от 26 юли 2019 г. по дело SA.45274 Франция — Разположен в морето ветроенергиен парк на Courseulles, Решение на Комисията от 26 юли 2019 г. по дело за SA.45275 Франция — Разположен в морето ветроенергиен парк на Fécamp, Решение на Комисията от 26 юли 2019 г. по дело SA.45276 Франция — Разположен в морето ветроенергиен парк на Saint-Nazaire, Решение на Комисията от 26 юли 2019 г. по дело SA.47246 Франция — Разположен в морето ветроенергиен парк на острови Yeu и Noirmoutier, Решение на Комисията от 26 юли 2019 г. по дело за държавна помощ SA.47247 Франция — Разположен в морето ветроенергиен парк на Dieppe, Решение на Комисията от 26 юли 2019 г. по дело SA.48007, Франция — Разположен в морето ветроенергиен парк на Saint-Brieuc. Вж. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_19_4749.

⁵⁸ Вж. <https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024>.

неоправдани предимства на определени енергийни оператори или да възпрепятстват трансграничните потоци на електроенергия в ЕС.

Същевременно механизмите за осигуряване на капацитет не трябва да заместват реформите на пазара на електроенергия на национално и европейско равнище. Съгласно новия регламент относно пазара на електроенергия⁵⁹ държавите членки, които планират да въведат механизми за осигуряване на капацитет, са длъжни да представят план за реформа на пазара, за да се преодолеят регулаторна и други прояви на неефективност, които подкопават стимулите за инвестиции в електроенергийния сектор. Регламентът ще предотврати също така включването на производствен капацитет с високи емисии в механизмите за осигуряване на капацитет.

През 2019 г. Комисията издаде две решения, свързани с механизмите за осигуряване на капацитет в Италия⁶⁰ и Великобритания (след задълбочено разследване)⁶¹, при които вече са взети под внимание разпоредбите на Регламента относно пазара на електроенергия, отнасящи се до механизмите за осигуряване на капацитет.

Разследване на потенциални картели, които възпрепятстват използването на иновативни технологии

В Насоките си относно споразуменията за хоризонтално сътрудничество Комисията разяснява, наред с други неща, формите на сътрудничество между дружества, които са насочени към подобряване на качеството на продуктите и иновациите и които не пораждаат опасения съгласно законодателството на ЕС в областта на конкуренцията. Договарянето между дружества с цел ограничаване на конкуренцията по отношение на качеството и иновациите е незаконно. На 5 април 2019 г. Комисията изпрати на *BMW, Daimler* и *Volkswagen Group* (Volkswagen, Audi, Porsche)⁶² изложение на възраженията, като ги информира за предварителното си становище, че в периода от 2006 г. до 2014 г. те са нарушавали антитръстовите правила на ЕС, като са сключили тайно споразумение за ограничаване на конкуренцията по отношение на разработването на технология за пречистване на емисиите на бензиновите и дизеловите пътнически автомобили. Според предварителното становище на Комисията поведението на производителите на леки автомобили е целяло ограничаване на конкуренцията по отношение на иновациите за две системи за пречистване на емисиите и може да е лишило потребителите от възможността да закупват по-малко замърсяващи леки автомобили, въпреки че производителите са разполагали с технологията.

5. Защита на конкуренцията в сектора на производството

Прилагането на законодателството в областта на конкуренцията в сектора на производството гарантира възможността предприятията да се конкурират при справедливи и равни условия в рамките на единния пазар. Освен това прилагането на правилата за държавна помощ насочва публичното финансиране към научни

⁵⁹ Регламент (ЕС) 2019/943 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 г. относно вътрешния пазар на електроенергия (ОВ L 158, 14.6.2019 г., стр. 54).

⁶⁰ Решение на Комисията от 14 юни 2019 г. по дело SA.53821 *Изменение на италианския механизъм за осигуряване на капацитет*, на разположение на адрес: https://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_53821.

⁶¹ Решение на Комисията от 24 октомври 2019 г. по дело SA.35980 *Механизъм на Великобритания за осигуряване на капацитет*, на разположение на адрес: https://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_35980.

⁶² Дело AT.40178 *Емисии от леки автомобили*, на разположение на адрес: https://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=1_40178.

изследвания, обучение и енергийна ефективност. Само иновативни дружества с устойчиви бизнес планове могат да предоставят интелигентни стоки и услуги на конкурентни цени за потребителите и предприятията в ЕС. Благодарение на подобряването на ефикасността и дългосрочната конкурентоспособност на предприятията от ЕС в рамките на единния пазар тези дружества са в състояние да се конкурират на световния пазар.

Решения относно сливания и разследвания в основни отрасли със значителни пречки за навлизане на пазара

Контролът на ЕС върху сливанията допринася да се гарантира, че дружествата, осъществяващи дейност на единния пазар, се конкурират при справедливи и равни условия. Сделките, за които е подадено уведомление и които могат значително да нарушат конкуренцията, подлежат на строг контрол от страна на Комисията. В оценката си Комисията взема под внимание постигнатата чрез сливанията ефективност, която може да окаже положително въздействие върху разходите, иновациите и други аспекти, при условие че тази ефективност е проверима, специфична за сливането и е вероятно тя да бъде прехвърлена в полза на потребителите. В случай на опасения по отношение на конкуренцията, сливащите се предприятия имат възможността да разсеят тези опасения, като предложат ангажименти. Ако не бъдат определени или договорени подходящи и достатъчни ангажименти, Комисията забранява сделката. През последните десет години Комисията одобри над 3 000 сливания, за 90 % от които беше дадено безусловно разрешение. За сравнение, за същия период Комисията блокира само десет сливания, от които три през 2019 г.

И през 2019 г. значителен дял от работата на Комисията във връзка с правоприлагането в областта на конкуренцията продължава да е свързана с основните производствени отрасли и отрасли за производство на потребителски стоки.

На 6 февруари 2019 г. Комисията забрани предложеното от Siemens придобиване на Alstom⁶³ в съответствие с Регламента на ЕС за сливанията. Siemens и Alstom, които са лидери в железопътния отрасъл, не предложиха достатъчни корективни мерки за трайно отстраняване на опасенията на Комисията.

Сливането между Siemens и Alstom: защита на железопътните оператори и пътниците

Влаковете и оборудването за сигнализация, което ги насочва, са съществено важни за транспорта в Европа. Siemens (Германия) и Alstom (Франция) са глобални лидери в железопътния транспорт и предложената сделка би довела до обединяването на двата най-големи доставчика на подвижен състав (влакове) и решения за железопътна сигнализация в Европейското икономическо пространство (ЕИП), не само от гледна точка на големината на съвместните действия, но също така от гледна точка на тяхното географско покритие. Двете дружества имат водещи позиции и в световен мащаб.

При задълбочената си оценка Комисията счете, че без достатъчни корективни мерки сливането би засегнало конкуренцията на няколко пазара на системи за железопътна сигнализация и на пазара за свръхвисокоскоростни влакове. В резултат на това би се създадо предприятие, което ще бъде неоспорим лидер на няколко пазара на системи за железопътна сигнализация и което ще има господстващо положение на пазара за свръхвисокоскоростни влакове. На всички съответни пазари, където бяха установени опасения по отношение на конкуренцията, конкурентният натиск от останалите конкуренти не би бил достатъчен за гарантиране на ефективна конкуренция. Като част от разследването си Комисията също така прецени внимателно конкурентните условия в останалия свят и счете, че в близко бъдеще не е вероятно

⁶³ Решение на Комисията от 6 февруари 2019 г. по дело M.8677 Siemens/Alstom, на разположение на адрес: http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_8677.

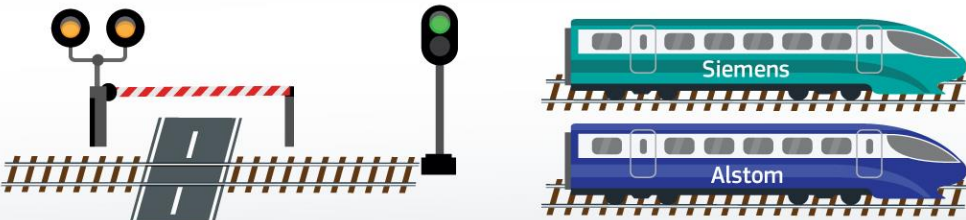
да има навлизане на нови конкуренти, включително потенциални китайски доставчици, на пазара за свръхвисокоскоростен подвижен състав или на пазарите за решения за сигнализация в ЕИП, за които бяха установени опасения.

Siemens и Alstom предложиха корективни мерки, които бяха недостатъчни за отстраняване на опасенията на Комисията по отношение на конкуренцията. Участниците на пазара, с които Комисията проведе консултация относно тяхното становище по предложените корективни мерки, дадоха отрицателни отзиви, които потвърдиха оценката на Комисията.

Комисията забранява сливането между
Siemens-Alstom, за да защити железопътните
оператори и пътниците

Системите за железопътна сигнализация са от съществено значение за предотвратяване на сблъсквания и за безопасността на пътниците във влак и метро

Свръхвисокоскоростните влакове пътуват с 300 километра в час или повече и са важни за прехода към екологично устойчив транспорт.

Ако се обединят, Siemens и Alstom повече няма да се конкурират, което ще доведе до по-високи цени, по-ограничен избор и по-малко иновации за железопътните оператори

При липсата на подходящи корективни мерки, които да премахнат опасенията на Комисията, свързани с конкуренцията на пазара на свръхвисокоскоростен подвижен състав и на пазарите на системи за железопътна сигнализация, Комисията стигна до заключението, че сливането би довело до по-високи цени, ограничен избор на доставчици и по-малко иновативни продукти, което би било в ущърб на влаковите оператори, операторите на железопътна инфраструктура и, в крайна сметка, на милиони европейци, които използват ежедневно железопътния транспорт за работа и развлечение. Поради това предложената сделка беше забранена.

На 6 февруари 2019 г. Комисията забрани също така предложеното придобиване от страна на *Wieland* на *Aurubis Rolled Products* и на дела на *Aurubis* в *Schwermetall*⁶⁴ в съответствие с Регламента на ЕС за сливанията. Опасенията на Комисията включваха намаляване на конкуренцията и увеличаване на цените за валцовани медни продукти, използвани от европейските производители. Голяма част от европейските промишлени потребители също изразиха опасения по отношение както на достъпа до предварително валцовани ленти от *Schwermetall*, така и на увеличения на цените за валцованите продукти. *Wieland* и *Aurubis* са два от тримата най-големи производители на валцовани медни продукти в Европа. Ако сливането им беше осъществено, *Wieland* би придобило господстващо положение на пазара на валцовани медни продукти, с пазарен дял в Европа над 50 %, и би имало само един друг конкурент, с пазарен дял над 10 %. Тъй като *Wieland* не беше склонно да предложи ефективно решение на изразените опасения, Комисията забрани предложената сделка.

⁶⁴ Решение на Комисията от 6 февруари 2019 г. по дело M.8900 *Wieland/Aurubis Rolled Products/Schwermetall*, на разположение на адрес: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_8900.

В отрасъла на производство на пластмасови изделия, на 18 януари 2019 г. след задълбочено разследване Комисията одобри придобиването от страна на BASF⁶⁵ на дейността на Solvay за производство на полиамид (найлон) , при условие че бъде извършена продажба на повечето от съответните активи на Solvay в ЕИП. Комисията установи, че съществува риск сделката, за която беше подадено уведомление, да доведе до по-високи цени и/или по-малко налични влагани продукти в цялата верига за създаване на стойност на найлон 6.6, както и до по-високи цени за крайните потребители. Продуктите от найлон 6.6 включват специализирани пластмаси, използвани в автомобилната, електронната или строителната промишленост. Те се използват често като заместители на по-тежки метални части и за постигане на енергоспестяване. На 25 ноември 2019 г. Комисията одобри закупуването на дейността, предмет на продажба, от страна на Domo Chemicals⁶⁶.

На 11 юни 2019 г. Комисията забрани в съответствие с Регламента на ЕС за сливанията предложеното съвместно предприятие между Tata Steel и ThyssenKrupp⁶⁷, което би довело до обединяване на дейностите на ThyssenKrupp и Tata Steel за производство на плоска въглеродна стомана и електротехническа стомана в ЕИП. ThyssenKrupp, вторият най-голям производител на плоска въглеродна стомана в ЕИП, и Tata Steel, третият най-голям производител в този отрасъл, са също така и важни производители на стомана с метално покритие и ламинирана стомана за използване в производството на опаковки, както и на галванизирана плоска въглеродна стомана за автомобилната промишленост. Опасенията на Комисията бяха свързани с намалената конкуренция (по-малък избор за клиентите на стоманени изделия) и повишените цени за различните типове стомана. Страните не предложиха подходящи компенсации за преодоляването на тези опасения. Комисията също така се допита до участниците на пазара във връзка с предложените корективни мерки и техните становища бяха отрицателни. В резултат на това Комисията забрани предложената сделка.

На 1 октомври 2019 г., след задълбочено разследване, Комисията одобри придобиването на предприятието за производство на алуминий Aleris от конкурентното дружество Novelis⁶⁸ при спазване на определени условия. Комисията имаше опасения, че сделката би довела до по-високи цени за европейските клиенти на алуминиеви ламарини, които са предназначени за автомобилни каросерии и се използват за производството на автомобили с цел намаляване на разхода на гориво и на емисиите. В отговор на опасенията на Комисията предприятията предложиха да се продаде цялата дейност на Aleris за производство на алуминиеви ламарини за автомобилни каросерии в Европа, както и неговото производствено съоръжение в Белгия. Продажбата включва активи, свързани с научно-изследователска и развойна дейност, както и финансиране за инвестиции за по-нататъшно подобряване на неговите възможности. Тъй като с предложената продажба на активи ще се премахне цялото припокриване в резултат на сделката в областта на производството на алуминиеви ламарини за автомобилни каросерии в Европа, Комисията стигна до заключението, че сделката, така както ще

⁶⁵ Решение на Комисията от 18 януари 2019 г. по дело M.8674 BASF/Дейност на Solvay за за високопроизводителни полиамиди в ЕИП, на разположение на адрес: https://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=2_M_8674.

⁶⁶ Решение на Комисията от 25 ноември 2019 г. по дело M.9553 Domo Investment Group/Дейност на Solvay за високопроизводителни полиамиди в ЕИП, на разположение на адрес: https://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=2_M_9553.

⁶⁷ Решение на Комисията от 11 юни 2019 г. по дело M.8713. Tata Steel/Thyssenkrupp/JV, на разположение на адрес: https://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=2_M_8713.

⁶⁸ Решение на Комисията от 1 октомври 2019 г. по дело M.9076 Novelis/Aleris, на разположение на адрес: https://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=2_M_9076.

бъде изменена с ангажиментите, вече няма да поражда опасения относно конкуренцията. Одобрението е дадено при условие за пълно спазване на ангажиментите.

Комисията започна също така и задълбочени разследвания на различни предлагани сливания в сектора на производството. Започването на задълбочени разследвания не засяга резултата от сделките. На 4 октомври 2019 г. Комисията започна задълбочено разследване за оценка на предложеното създаване на две съвместни предприятия от производителите на въздухоплавателни средства *Boeing* и *Embraer*⁶⁹ в съответствие с Регламента на ЕС за сливанията. Комисията имаше опасения, че сделката може да доведе до по-високи цени и по-малък избор по отношение на търговските въздухоплавателни средства.

Освен това на 30 октомври 2019 г. Комисията започна задълбочено разследване, за да определи дали има вероятност предложеното придобиване на *Chantiers de l'Atlantique* от страна на *Fincantieri*⁷⁰ да намали значително ефективната конкуренция. И двете корабостроителни дружества са световни лидери на вече концентриран пазар с ограничен капацитет.

Освен това на 17 декември 2019 г. Комисията започна задълбочено разследване за оценка на предложеното придобиване на *Daewoo Shipbuilding & Marine Engineering CO., Ltd (DSME)* от страна на друга корабостроителна група — *Hyundai Heavy Industries Holdings (HHI)*⁷¹, в съответствие с Регламента на ЕС за сливанията. Комисията се опасява, че сливането може да намали конкуренцията на различни световни пазари за строителство на товарни кораби. Строителството на товарни кораби е важен отрасъл за ЕС. Европейските корабоплавателни дружества са основни клиенти на DSME и HHI и представляват 30 % от световното търсене на товарни кораби.

Правилата на ЕС за държавна помощ допринасят за насърчаване на иновациите

През юни 2014 г. Комисията прие Съобщение за важни проекти от общоевропейски интерес (Съобщение за ВПОЕИ), с което определи критериите, съгласно които държавите членки могат да подпомагат транснационални проекти от стратегическо значение за ЕС⁷². В съобщението се поясняват правилата за съвместимост, за да се улесни сътрудничеството между държавите членки по проекти, които имат категоричен принос за икономическия растеж, устойчивостта, работните места и конкурентоспособността на ЕС. Съгласно тази рамка се изискват също ангажименти, за да се гарантира широкото разпространение на нови знания в целия ЕС, както и подробна оценка на конкуренцията, за да се сведат до минимум неправомерното нарушаване. Рамката за ВПОЕИ допълва останалите правила за държавна помощ, като Общия регламент за групово освобождаване (ОРГО)⁷³ и Рамката за държавна помощ за научни изследвания, развитие и иновации⁷⁴, които също дават възможност да се

⁶⁹ Решение по дело M.9097 *Boeing/Embraer*, на разположение на адрес:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_9097. На 25 април 2020 г. Boeing прекрати споразумението си с Embraer за създаване на съвместни предприятия.

⁷⁰ Дело M.9162 *Fincantieri/Chantiers De L'Atlantique*, на разположение на адрес:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_9162.

⁷¹ Дело M.9343 *Hyundai Heavy Industries Holdings/Daewoo Shipbuilding & Marine Engineering*, на разположение на адрес: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_9343.

⁷² В съответствие с член 107, параграф 3, буква б) от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС).

⁷³ Вж. http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/block.html.

⁷⁴ Съобщение на Комисията — Рамка за държавна помощ за научни изследвания, развитие и иновации (ОВ С 198, 27.6.2014 г., стр. 1—29).

подпомагат иновативни проекти, като в същото време се гарантира, че потенциалното нарушаване на конкуренцията ще бъде ограничено.

През декември 2018 г. Комисията установи, че интегриран проект за научни изследвания и иновации в областта на микроелектрониката, ключова базова технология, за който е постъпило съвместно уведомление от Франция, Германия, Италия и Обединеното кралство, отговаря на правилата на ЕС за държавна помощ и има принос към общоевропейски интерес⁷⁵. Четирите държави членки ще предоставят финансиране в размер до 1,75 милиарда евро за този проект, с който се цели да се привлекат още 6 милиарда евро под формата на частни инвестиции.

През декември 2019 г., след този първи важен проект от общоевропейски интерес, беше предложен втори проект, който се отнасяше до производството на акумулаторни батерии. Производството на акумулаторни батерии е от стратегическо значение за европейската икономика и общество поради неговия потенциал по отношение на чистата мобилност, енергетиката, устойчивостта и конкурентоспособността.

Важни проекти от общоевропейски интерес: в подкрепа на всички сегменти на веригата за създаване на стойност в областта на производството на акумулаторни батерии

През декември 2019 г., за да подпомогне научните изследвания и иновациите в областта на производството на акумулаторни батерии, която представлява общ европейски приоритет, Комисията одобри втори важен проект от общоевропейски интерес, за който Белгия, Германия, Италия, Полша, Финландия, Франция и Швеция подадоха съвместно уведомление⁷⁶. През следващите години седемте държави членки ще осигурят финансиране в размер на приблизително 3,2 милиарда евро, което се очаква да привлече още 5 милиарда евро под формата на частни инвестиции.

Завършването на целия проект е планирано за 2031 г. (с различни срокове за всеки подпроект). Проектът ще включва 17 преки участници, предимно от сектора на промишлеността, включително малки и средни предприятия (МСП).

⁷⁵ Решения по дела SA.46705 (Франция), SA.46578 (Германия), SA.46595 (Италия) и SA.46590 (Обединеното кралство). Вж. също: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_18_6862.

⁷⁶ Решения по дела SA.54793 (Белгия), SA.54801 (Германия), SA.54794 (Франция), SA.54806 (Италия), SA.54808 (Полша), SA.54796 (Швеция) и SA.54809 (Финландия). Вж. също: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_19_6705.

Комисията одобрява 3,2 милиарда евро подкрепа от седем държави членки в полза на проект от общоевропейски интерес за верига за създаване на стойност в сектора на **акумулаторните системи**

Суровини и авангардни материали	Елементи и модули	Акумулаторни системи	Промяна на употребата, рециклиране и пречистване
BASF 	ACC 	BMW 	BASF
Eneris 	BMW 	Endurance 	Endurance
Keliber 	Endurance 	Enel X 	Elemental
Nanocyl 	Eneris 	Eneris 	Eneris
Solvay 	FAAM 	Kaitek 	FAAM
Terrafame 	SEEL 	SEEL 	Fortum
Umicore 	VARTA 		SEEL
			Umicore

Проектът е част от Европейския алианс за акумулаторните батерии между Комисията, заинтересованите държави членки и участниците от сектора на промишлеността, които през май 2018 г. приеха стратегически план за действие за акумулаторните батерии.

6. Осигуряване на еднакви условия на конкуренция в областта на данъчното облагане

Гарантирането на еднакви условия на конкуренция, позволяващи на предприятията да се конкурират въз основа на техните предимства, включително по отношение на данъчното облагане, повишава доверието в единния пазар на ЕС. Държавите членки не могат да дават данъчни облекчения на многонационални групи, каквито не се предоставят на други дружества (често местни предприятия), тъй като това сериозно би нарушило конкуренцията. Освен това то би лишило държавния бюджет и данъкоплатците от ЕС от крайно необходими средства за борбата с изменението на климата, за изграждането на инфраструктура и за инвестирането в иновации.

На 24 септември 2019 г. Общият съд издаде първите си решения относно решенията на Комисията, в които постанови, че данъчните становища, издадени на *Starbucks*⁷⁷ и *Fiat*⁷⁸, са представлявали държавна помощ. В решението по делото *Fiat* Общият съд потвърди решението на Комисията от 21 октомври 2015 г.⁷⁹, като потвърди, че Комисията е приложила своите правила за държавна помощ правилно, за да оцени дали е било налице неправомерно предимство, и не е имала за цел да хармонизира правилата

⁷⁷ Решение от 24 септември 2019 г. по съединени дела T-760/15 и T-636/16, *Нидерландия и др./Комисия*, ECLI:EU:T:2019:669.

⁷⁸ Решение от 24 септември 2019 г. по съединени дела T-755/15 и T-759/15, *Люксембург и Fiat Chrysler Finance Europe/Комисия*, ECLI:EU:T:2019:670.

⁷⁹ Решение на Комисията от 21 октомври 2015 г. по дело SA.38375 *Държавна помощ, приведена в действие от Люксембург в полза на Fiat*, на разположение на адрес: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_38375.

за данъчно облагане в целия Съюз. Общият съд също така изрази съгласие с констатациите на Комисията, че данъчното становище на Люксембург е било изборително, следователно не е достъпно за всички дружества. В решението по делото *Starbucks* Общият съд отмени решението на Комисията от 21 октомври 2015 г.⁸⁰, като заключи, че Комисията не е успяла да докаже наличието на предимство в полза на дружеството. И по двете дела Общият съд одобри подхода на Комисията да използва правилата за държавна помощ по дела, свързани с данъчно облагане.

Комисията продължава своята борба с изборителните данъчни предимства

През 2019 г. Комисията продължи да разглежда мерки за агресивно данъчно планиране съгласно правилата на ЕС за държавна помощ и да оценява дали те водят до неправомерна държавна помощ.

На 2 април 2019 г. Комисията заключи, че Обединеното кралство е дало неправомерни данъчни предимства на определени многонационални дружества, като им е предоставило освобождаване от редица правила за борба с избягването на данъци, известни като правила за *контролираните чуждестранни дружества* (КЧД)⁸¹.

На 10 януари 2019 г. Комисията откри процедура по задълбочено разследване, за да проучи дали данъчните становища, предоставени от Нидерландия на *Nike*⁸², може да са дали на дружеството несправедливо предимство пред неговите конкуренти, в нарушение на правилата на ЕС за държавна помощ. Официалното разследване на Комисията се отнася за данъчното третиране в Нидерландия на две дружества от групата Nike. В периода от 2006 г. до 2015 г. нидерландските данъчни органи са издавали данъчни становища, с които се одобрява метод за изчисляване на лицензионните възнаграждения. В резултат на това тези дружества са били облагани само върху ограничен оперативен марж въз основа на продажбите. Комисията изразява загриженост, че плащанията на лицензионни възнаграждения, одобрени със становищата, може да не отразяват икономическата действителност. Те изглеждат са по-високи от стойностите, които независими дружества, водещи преговори при пазарни условия, биха договорили помежду си в съответствие с принципа на сделката между несвързани лица.

На 16 септември 2019 г., вследствие на решението на Общия съд за отмяна на решението относно *белгийската свръхпечалба*⁸³ на основание, че данъчните становища трябва да бъдат оценени поотделно съгласно правилата на ЕС за държавна помощ, Комисията откри отделни процедури по задълбочено разследване на 39 данъчни становища във връзка със „свръхпечалба“, предоставени от Белгия на многонационални дружества⁸⁴. Същевременно Комисията обжалва решението на Общия съд пред Съда на

⁸⁰ Решение на Комисията от 21 октомври 2015 г. по дело SA.38374 *Държавна помощ, предоставена от Нидерландия на Starbucks*, на разположение на адрес:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_38374.

⁸¹ Решение на Комисията от 2 април 2019 г. по дело SA.44896 *Схема за държавна помощ, приведена в действие от Обединеното кралство, относно освобождаването на финансирането на групи за контролираните чуждестранни дружества*, на разположение на адрес:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_44896.

⁸² Решение на Комисията от 10 януари 2019 г. по дело SA.51284 *Нидерландия — Предполагаема държавна помощ в полза на Nike*, на разположение на адрес:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_51284.

⁸³ Решение на Комисията от 11 януари 2016 г. по дело SA.37667 *Освобождаване от данък на свръхпечалбата в Белгия*, на разположение на адрес:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_37667.

⁸⁴ Вж. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_19_5578.

Европейския съюз, за да получи по-голяма яснота относно наличието на схема за помощ. Към настоящия момент производството не е приключило.

7. Повишаване на устойчивостта на финансовия сектор в контекста на банковия съюз

Благодарение на общото стабилизиране на европейския финансов сектор след финансовата криза и текущото изпълнение на нормативната уредба на банковия съюз броят на случаите на държавна помощ във финансовия сектор продължи да намалява.

На 5 декември 2019 г. Комисията прие решение, в което стига до заключението, че рекапитализацията на германската банка *Norddeutsche Landesbank — Girozentrale (NordLB)*⁸⁵ е била в съответствие с пазара. Мерките включваха пряка инвестиция от 2,8 милиарда евро и инвестиции за извършване на необходимите структурни промени, както и намаляване на мащаба, за да се гарантира, че NordLB продължава да осъществява рентабилна дейност на пазара. Комисията установи, че държавата е получила възнаграждение в съответствие с това, което частен оператор също би приел при сходни обстоятелства. Следователно мерките са предприети при пазарни условия и не е имало държавна помощ по смисъла на правилата на ЕС. Европейската централна банка, като отговорен надзорен орган, даде своето одобрение на плана на 29 ноември 2019 г. Прилагайки подобен подход, на 29 октомври 2019 г. Комисията констатира, че планове на Румъния да влее капитал в размер на 200 милиона евро в изцяло притежаваната от държавата банка *CEC Bank*⁸⁶, са изпълнени при пазарни условия и следователно не са включвали държавна помощ в полза на банката по смисъла на правилата на ЕС.

Независимо от това, въпреки подобряващата се устойчивост на банковия сектор на ЕС, някои части все още страдат от натрупани в миналото проблеми, като например равнището на необслужваните кредити, което в някои държави членки все още е високо. През 2019 г. Комисията одобри *гръцката схема за защита на активите* (известна още като „Херкулес“)⁸⁷, насочена към справяне с необслужваните кредити в Гърция, като не включваща държавна помощ. Тази схема е пример за това как държавите членки могат да помогнат на банките да изчистят своите счетоводни баланси, без да предоставят помощ или да нарушават конкуренцията.

По-нататъшно осигуряване на лоялна конкуренция на пазарите на финансови услуги в полза на потребителите и предприятията

Цифровата трансформация засяга финансовите услуги толкова, колкото и други отрасли в Европа. Цифровите технологии предлагат на предприятията нови възможности за по-добро обслужване на клиентите, както и по-евтини услуги. За да се разгърне напълно потенциалът на цифровизацията, финансово-технологичните предприятия ще се нуждаят от реални възможности да се конкурират, а нормативните

⁸⁵ Решение на Комисията от 5 декември 2019 г. по дело SA.49094 *Мерки в съответствие с пазара за укрепване на капитала и реструктуриране на Norddeutsche Landesbank*, на разположение на адрес: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_49094.

⁸⁶ Решение на Комисията от 29 октомври 2019 г. по дело SA.53869 *Рекапитализация на CEC Bank в съответствие с пазара*, на разположение на адрес: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_53869.

⁸⁷ Решение на Комисията от 10 октомври 2019 г. по дело SA.53519 *Схема на Република Гърция за защита на активите („Херкулес“)* — Гърция, на разположение на адрес: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_53519.

уредби ще трябва да гарантират, че може да се постигнат еднакви условия на конкуренция за всички доставчици на финансови услуги.

През 2019 г. прилагането на правилата относно конкуренцията в целия финансов сектор продължи да бъде ключово за гарантирането на лоялна конкуренция и за защитата на финансовата стабилност. На 22 януари 2019 г. Комисията наложи на картовата схема *Mastercard*⁸⁸ глоба в размер на 570 милиона евро заради това, че в нарушение на антитръстовите правила на ЕС е възпрепятствала достъпа на търговците до услуги, свързани с трансгранични картови плащания.

Mastercard II: насърчаване на здравословната конкуренция в сектора на плащанията

Mastercard е втората по големина картова схема в Европейското икономическо пространство (ЕИП) по отношение на броя потребителски карти и стойността на операциите. Картовите плащания имат ключова роля на единния пазар, тъй като европейските потребители и предприятия извършват повече от половината си непарични плащания с карти. Когато даден потребител използва дебитна или кредитна карта в магазин или онлайн, банката на търговеца на дребно плаща такса, наречена „обменна такса“, на банката на картодържателя. Банката на търговеца на дребно прехвърля тази такса на търговеца на дребно, който я включва, като всички други разходи, в крайната цена за всички потребители.

Разследването на Комисията установи, че чрез трансграничните правила на Mastercard банките на търговците на дребно са били задължени да прилагат обменните такси на държавата, в която се намира търговецът на дребно. Вследствие на тези правила търговците на дребно плащат повече за банкови услуги, за да получават картови плащания, отколкото ако можеха свободно да избират и купуват услуги на по-ниски цени. Трансграничните правила доведоха едновременно и до по-високи цени за търговците на дребно и потребителите, ограничена трансгранична конкуренция и изкуствена сегментация на единния пазар.

Комисията заключи, че трансграничните правила на Mastercard до 9 декември 2015 г. са били в нарушение на антитръстовите правила на ЕС, тъй като те са ограничавали възможността на търговците да се ползват от по-добрите условия, предлагани от банки, установени на друго

⁸⁸ Решение на Комисията от 22 януари 2019 г. по дело AT.40049 *MasterCard II*, на разположение на адрес: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40049.

място в рамките на единния пазар. Въз основа на това Комисията реши да наложи глоба на Mastercard в размер на 570 милиона евро.

На 9 декември 2015 г. с Регламента за обменните такси⁸⁹ бяха въведени тавани на обменните такси, които преди това значително се различаваха в отделните държави в ЕИП. Понастоящем Комисията извършва оценка на изпълнението на Регламента за обменните такси от 2015 г. и възложи проучване⁹⁰ в тази връзка. Комисията приключи отделни антитръстови разследвания във връзка с многостранните обменни такси на Mastercard, Visa Inc. и Visa International, които са се прилагали за операциите в ЕИП, извършвани с потребителски дебитни и кредитни карти, издадени извън ЕИП (междурегионални многостранни обменни такси). В Регламента за обменните такси не са определени тавани за тези многостранни обменни такси, които представляваха значителна тежест за европейските търговци и повишаваха цените на дребно за потребителите. През 2014 г. вследствие на поетите от Visa Europe ангажименти производствата, свързани с въпросното предприятие⁹¹, бяха приключени. През 2019 г. всяко от предприятията Mastercard, Visa Inc. и Visa International поотделно предложи да изпълни ангажименти, които биха намалили междурегионалните многостранни обменни такси средно с 40 %, в съответствие с определените обвързващи тавани или по-ниски от тях. На 29 април 2019 г. Комисията прие две решения, като направи тези ангажименти правно обвързващи съгласно антитръстовите правила на ЕС⁹².

Освен това на 16 май 2019 г. в две решения за постигане на споразумение Комисията наложи глоби на пет банки за участие в два картела на *Международния валутен пазар за спот сделки (FOREX)*⁹³ за 11 основни валути. С първото решение (т.нар. картел „Forex — Three-Way Banana Split“) беше наложена глоба на обща стойност 811 милиона евро на Barclays, Royal Bank of Scotland (RBS), Citigroup и JPMorgan. Нарушението е започнало на 18 декември 2007 г. и е приключило на 31 януари 2013 г. С второто решение (т.нар. картел „Forex-Essex Express“) беше наложена глоба на обща стойност малко под 258 милиона евро на Barclays, RBS и MUFG Bank (бившата Bank of Tokyo-Mitsubishi). Нарушението е започнало на 14 декември 2009 г. и е приключило на 31 юли 2012 г. Обединената банка на Швейцария бе адресат и на двете решения, но не ѝ беше наложена глоба, тъй като тя разкри пред Комисията съществуването на картелите.

През 2019 г. Комисията продължи да следи отблизо кредитния сектор и публикува доклад⁹⁴ относно синдикирането на заеми в ЕС, включително за начина, по който се основават и функционират такива синдикати, както и тяхното въздействие върху конкуренцията на кредитните пазари. Синдикираните заеми са важни инструменти за финансирането на големи инфраструктурни и иновативни проекти.

⁸⁹ Регламент (ЕС) 2015/751 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2015 г. относно обменните такси за платежни операции, свързани с карти (текст от значение за ЕИП) (ОВ L 123, 19.5.2015 г., стр. 1—15).

⁹⁰ Вж. <https://ec.europa.eu/competition/publications/reports/kd0120161enn.pdf>.

⁹¹ Решение на Комисията от 26 февруари 2014 г. по дело AT.39398 *Многостранни обменни такси на VISA*, на разположение на адрес: http://ec.europa.eu/competition/antitrust/cases/dec_docs/39398/39398_9728_3.pdf.

⁹² Решения на Комисията от 29 април 2019 г. по дела AT 39398 *Многостранни обменни такси на VISA* и AT 40049 *Mastercard II*. Вж.

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40049 и https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39398.

⁹³ Решение на Комисията от 16 май 2019 г. по дело AT.40135 *FOREX*, на разположение на адрес: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40135.

⁹⁴ Вж. <https://ec.europa.eu/competition/publications/reports/kd0419330enn.pdf>.

Що се отнася до застрахователния сектор, през май 2019 г. Комисията откри официална процедура по антитръстово разследване на *Insurance Ireland*⁹⁵, за да оцени дали дружествата, които искат да предлагат услугите си на ирландския пазар на автомобилно застраховане, са били несправедливо възпрепятствани да използват масив от данни, управляван от *Insurance Ireland* в полза на членуващите в него дружества. Ако бъдат доказани, разследваните практики може да нарушават правилата на ЕС за конкуренцията и биха могли да доведат до по-малък избор и по-малко конкурентни цени за ирландските водачи на автомобили по отношение на застрахователните полици за автомобили. Официалната процедура по разследване беше открита след като през юли 2017 г. бяха проведени проверки на ирландския пазар на автомобилно застраховане.

8. Гарантиране на лоялна конкуренция в хранителния, потребителския и здравния сектор

Единният пазар разкри възможности за търговците на дребно и потребителите да купуват в Европа голямо разнообразие от продукти на по-ниски цени. Когато дружествата ограничават търговците да продават стока зад граница и онлайн в рамките на единния пазар на ЕС, това води до по-малък избор и по-високи цени за потребителите. Европейските правила за конкуренцията, залегнали в Договора за функционирането на ЕС⁹⁶, забраняват споразуменията между предприятия, които пречат, ограничават или нарушават конкуренцията на единния пазар на ЕС.

Прилагане на антитръстовото законодателство за трансгранични потребителски продукти

През 2019 г. Комисията обстойно проучи няколко случая на възпрепятстване на лицензополучатели да продават лицензирани продукти в друга държава, което е в нарушение на антитръстовите правила на ЕС.

На 13 май 2019 г. Комисията наложи глоба в размер на 200,4 милиона евро на *Anheuser-Busch InBev NV/SA (AB InBev)*⁹⁷ заради това, че в нарушение на антитръстовите правила на ЕС е ограничавало продажбите на бира във всички съседни държави — членки на ЕС.

Продължаване на борбата с трансграничните антиконкурентни практики на единния пазар

AB InBev е най-голямата пивоварна в света. Най-популярната ѝ марка бира в Белгия, която представлява приблизително 40 % от общия белгийски пазар на бира по отношение на обема на продажбите, е Jupiler. AB InBev продава Jupiler и в други държави — членки на ЕС, включително Нидерландия и Франция.

В своето разследване, което започна през юни 2016 г., Комисията установи, че в Нидерландия AB InBev продава Jupiler на търговци на дребно и търговци на едро на по-ниски цени, отколкото в Белгия, заради по-голямата конкуренция. Комисията заключи също, че AB InBev има господстващо положение на белгийския пазар на бира и е злоупотребило с господстващото си положение на пазара, като е ограничило възможността за супермаркетите и търговците на едро да купуват Jupiler на по-ниски цени в Нидерландия и да я внасят в Белгия. Следователно

⁹⁵ Решение по дело AT.40511 *Insurance Ireland*: бази данни от застрахователни претенции и условия за достъп, на разположение на адрес:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40511.

⁹⁶ Вж. <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:12008E101:BG:HTML>.

⁹⁷ Решение на Комисията от 13 май 2019 г. по дело AT40134 *Ограничения на AB InBev върху търговията с бира*, на разположение на адрес:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40134.

трансграничните продажби на единния пазар са били ограничени и потребителите в Белгия е трябвало да плащат повече за Jupiler.

Нарушението на правилата на ЕС за конкуренцията е продължило от 9 февруари 2009 г. до 31 октомври 2016 г. и глобата, наложена на AB InBev от Комисията, възлиза на 200 409 000 EUR. С решението си Комисията също така направи корективната мярка, която гарантира, че AB InBev осигурява задължителна информация за храните върху опаковките на своите продукти както на френски, така и на нидерландски език, правно обвързваща за следващите пет години. Комисията реши да намали глобата на AB InBev с 15 % в контекста на признаването на нарушението от страна на AB InBev и прилагането на корективни мерки, насочени към стимулиране на трансграничната търговия с неговите продукти.

Съгласно антитръстовите правила на ЕС господстващото положение на пазара само по себе си не е незаконно. Дружествата с господстващо положение обаче имат специална отговорност да не злоупотребяват със своята пазарна сила чрез ограничаване на конкуренцията на пазара, на който доминират, или на други пазари.

На 25 март 2019 г. Комисията глоби *Nike*⁹⁸ с 12,5 милиона евро заради това, че е забранило на търговци да продават лицензирани мърчандайзингови стоки на някои от най-популярните футболни клубове и федерации в Европа, на други държави в рамките на ЕИП. В своето разследване Комисията установи, че неизключителните лицензионни споразумения и споразумения за неизключителна дистрибуция на Nike са нарушили правилата на ЕС за конкуренцията, наред с другото, заради клаузи, които изрично забраняват активните и пасивните онлайн и офлайн продажби за държави от ЕИП, които не са специално разпределени на лицензополучателите. Nike също така е приложило някои мерки за косвено налагане на тези ограничения върху продажбите, например като е заплашило лицензополучателите с прекратяване на договорите с тях и е извършило одити, за да гарантира спазване на ограниченията. По подобен начин на

⁹⁸ Решение по дело AT.40436 *Лицензен мърчандайзинг — Nike*, на разположение на адрес: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40436.

9 юли 2019 г. на *Sanrio*⁹⁹ беше наложена глоба в размер на 6,2 милиона евро за ограничаване на търговците да продават лицензионни стоки на други държави в рамките на ЕИП. Това ограничение се е отнасяло за продукти, показващи измислени персонажи, които са собственост на Sanrio, като например Hello Kitty. По-специално Sanrio е ограничило езиците, които лицензополучателите са могли да използват върху мърчандайзинговите стоки. Незаконните практики на Sanrio са продължили приблизително 11 години. Всяко от предприятията Sanrio и Nike е получило 40 % намаление на наложените му глоби, тъй като освен че е признало нарушението, също така е съдействало на Комисията в голяма степен, като е надхвърлило правно задължение за съдействие. Комисията проведе и трето разследване по отношение на лицензионните практики на *Universal Studios*¹⁰⁰ — собственик, наред с другото, на правата за филмовите поредици „Миньоните“ и „Джурасик свят“.

На 27 септември 2019 г. Комисията наложи на *Coroos* и *Groupe CECAB*¹⁰¹ глоба в размер на общо 31,6 милиона евро за нарушаване на антитръстовите правила на ЕС. *Bonduelle* не беше глобено, тъй като то разкри пред Комисията съществуването на картела. *Bonduelle*, *Coroos* и *Groupe CECAB* са участвали повече от 13 години в картел за доставка на определени видове консервирани зеленчуци на търговци на дребно и/или предприятия в областта на ресторантьорството в ЕИП. Предприятията са определяли цените, постигали са съгласие относно пазарните дялове и количествените квоти, разпределяли са клиенти и пазари, координирали са отговорите си на тръжни процедури и са обменяли търговска информация с чувствителен характер. Нарушението е обхващало цялото ЕИП и е продължило от 19 януари 2000 г. до 11 юни 2013 г. за *Bonduelle*, и до 1 октомври 2013 г. за *Coroos* и *Groupe CECAB*. Трите дружества признаха участието си в картела и приеха уреждане на случая със споразумение.

Освен това през ноември 2019 г. Комисията откри официална процедура по антитръстово разследване, за да оцени дали две от най-големите френски групи за търговия на дребно, *Casino Guichard-Perrachon* (известна като „Casino“) и *Les Mousquetaires* (известна като „Intermarché“)¹⁰², са координирали поведението си на пазара в нарушение на правилата на ЕС за конкуренцията. Разследването е част от усилията на Комисията да гарантира, че съвременната търговия на дребно с хранителни стоки осигурява ползи за потребителите.

Политиката в областта на конкуренцията допринася за иновативни лекарствени продукти на достъпни цени

На 28 януари 2019 г. Комисията публикува доклада „Competition enforcement in the pharmaceutical sector (2009-2017) – European competition authorities working together for affordable and innovative medicines“ („Прилагане на законодателството в областта на конкуренцията във фармацевтичния сектор (2009—2017 г.) — съвместна работа на

⁹⁹ Решение по дело АТ.40432 *Лицензен мърчандайзинг — Sanrio*, на разположение на адрес: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40432.

¹⁰⁰ Решение по дело АТ.40433 — *Мърчандайзинг на филми*, на разположение на адрес: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40433. На 30 януари 2020 г. бе прието решение, с което бе наложена глоба в размер на 14,3 милиона евро на NBC Universal за договорни ограничения в неизключителните лицензионни споразумения по отношение на продажбите на мърчандайзингови стоки, представящи филми на NBC Universal.

¹⁰¹ Решение на Комисията от 13 май 2019 г. по дело АТ.40127 *Coroos и Groupe CECAB*, на разположение на адрес: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_19_5911.

¹⁰² Решение на Комисията от 13 май 2019 г. по дело АТ.40466 *Alliance Casino & Intermarché*, на разположение на адрес: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40466.

европейските органи в областта на конкуренцията за постигане на иновативни лекарствени продукти на достъпни цени“)¹⁰³. В доклада са представени цялостен преглед и примери за начина, по който Комисията и националните органи в областта на конкуренцията на 28-те държави членки са приложили антиitrustовите правила и правилата за сливанията на ЕС във фармацевтичния сектор в периода между 2009 г. и 2017 г. В доклада се констатира, че прилагането на законодателството на ЕС в областта на конкуренцията е помогнало за поддържането на равнището на иновациите в сектора чрез намесата срещу практики, които са можели да нарушат стимулите за въвеждане на иновации.

През 2019 г. Комисията продължи производствата по две дела, в които разследва предприятия, за които се подозира, че възпрепятстват или намаляват достъпа на потребителите до ефективни и иновативни лекарствени продукти на достъпни цени. Първото дело се отнася до т. нар. практики „плащане с цел забавяне“ („pay-for-delay“), възпрепятстващи навлизането на пазара на генеричен модафинил¹⁰⁴ — лекарствен продукт за лечение на нарушение на съня. Комисията има за цел да приключи това разследване през 2020 г. Второто дело се отнася за текущото официално антиitrustово производство на Комисията срещу предприятието *Aspen Pharma*¹⁰⁵ относно подозирана злоупотреба с неговото господстващо положение на пазара. Комисията разследва твърдения, че *Aspen Pharma* може да е наложило несправедливи и прекомерно високи цени за редица лекарствени продукти за лечение на рак във всички държави в ЕИП, с изключение на Италия¹⁰⁶. Комисията има за цел да приключи това дело през 2020 г.

9. Транспортни и пощенски услуги

Конкурентоспособността на секторите за транспортни и пощенски услуги е важна за добре функциониращ единен пазар и оказва положително въздействие върху други сектори на европейската икономика, която е интегрирана в световните пазари. В тези сектори конкуренцията е особено важна за потребителите, растежа и работните места.

Държавната помощ в транспортния сектор допринася за предотвратяването на нарушения на конкуренцията

На 2 август 2019 г. Комисията установи, че маркетинговите споразумения, сключени между местното Сдружение за популяризиране на туристически и икономически потоци („APFTE“) и *Ryanair*¹⁰⁷ на летище Монпелие, са незаконни съгласно правилата на ЕС за държавна помощ. В периода между 2010 г. и 2017 г. APFTE е сключило различни маркетингови споразумения с *Ryanair* и неговото дъщерно дружество *Airport Marketing Services (AMS)*, съгласно които авиокомпанията и нейното дъщерно дружество са получили плащания в замяна на популяризирането на Montpellier и околната област като туристическа дестинация на уебсайта на *Ryanair*. Тези плащания са дали на *Ryanair* избирано предимство пред неговите конкуренти. Сега Франция

¹⁰³ Вж. <http://ec.europa.eu/competition/sectors/pharmaceuticals/report2019/index.html> и https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/bg/IP_19_741.

¹⁰⁴ Решение по дело AT.39686 *Cephalon*, вж. IP/17/2063 от 17 юли 2017 г. http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-2063_en.htm.

¹⁰⁵ Решение по дело AT.40394 *Aspen*. Вж. IP/17/1323 от 15 май 2017 г. http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-1323_en.htm и http://ec.europa.eu/competition/antitrust/cases/dec_docs/40394/40394_235_3.pdf.

¹⁰⁶ Италианският орган за защита на конкуренцията прие решение за установяване на нарушение срещу *Aspen* на 29 септември 2016 г.

¹⁰⁷ Решение на Комисията от 2 август 2019 г. по дело SA.47867 *Помощ за Ryanair на летище Монпелие*, на разположение на адрес: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_sa_47867.

трябва да възстанови незаконната държавна помощ за Ryanair в размер на 8,5 милиона евро. Понастоящем Комисията разследва допълнителни споразумения между публичните органи и авиокомпаниите на регионалните летища Girona и Reus¹⁰⁸ в Испания.

На 28 февруари 2019 г. Комисията откри процедура по задълбочено разследване, за да оцени дали датската и шведката публична подкрепа за фиксираната железопътна връзка Øresund¹⁰⁹ е била в съответствие с правилата на ЕС за държавна помощ. Освен това през юни 2019 г. Комисията откри процедура по задълбочено разследване, за да определи дали моделът на публично финансиране на фиксираната железопътна връзка Fehmarn Belt¹¹⁰ между Дания и Германия е бил в съответствие с правилата на ЕС за държавна помощ. И двете задълбочени разследвания следват отмяната от страна на Общия съд на предходни решения на Комисията за одобряване на съответната подкрепа.

На 16 декември 2019 г. Комисията одобри, съгласно правилата на ЕС за държавна помощ, пет схеми за подкрепа на морския транспорт в Дания, Естония, Кипър, Полша и Швеция¹¹¹. Схемите насърчават регистрацията на кораби в Европа и допринасят за конкурентоспособността на сектора в световен мащаб, без да се нарушава неправомерно конкуренцията.

Държавна помощ за пощенските услуги: запазване на еднакви условия на конкуренция

Контролът на държавната помощ в сектора на пощенските услуги гарантира, че когато на даден доставчик на пощенски услуги, обикновено заверения, е възложено задължение за извършване на обществена услуга, свързано с високи разходи, компенсацията за доставчика не нарушава конкуренцията между заварените доставчици на пощенски услуги и новите участници.

На 22 юли 2019 г. Комисията одобри компенсация за обществена услуга в размер на 171,74 милиона евро, предоставена от Италия в полза на Poste Italiane¹¹² за разпространение, на намалени цени, на вестници и публикации на книгоиздатели и неправителствени организации за периода 2017—2019 г.

Освен това на 14 юни 2019 г. Комисията откри процедура по задълбочено разследване, за да оцени дали вливанията на капитал, предоставени от Дания и Швеция в полза на PostNord и от PostNord на Post Danmark, са в съответствие с правилата на ЕС за държавна помощ¹¹³. Post Danmark е националният пощенски оператор на Дания и изцяло притежавано дъщерно дружество на PostNord, което е собственост на датската държава (40 %) и на шведската държава (60 %).

¹⁰⁸ Решение по дело SA.33909 *Летища Girona и Reus — помощ за Ryanair*, на разположение на адрес: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_33909.

¹⁰⁹ Решение по дела SA.52162 и SA.52617 *Държавна помощ в полза на Øresund Bridge Consortium*. Вж. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_19_1468.

¹¹⁰ Решение по дело SA.39078 *Финансиране на фиксираната връзка на Fehmarn Belt*, на разположение на адрес: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_39078.

¹¹¹ Решения по дела SA.51809 (Кипър), SA.52069 (Дания), SA.53469 (Естония), SA.46380 (Полша), SA.46740 (Швеция). Вж. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_19_6780.

¹¹² Решение на Комисията от 22 юли 2019 г. по дело SA.48492 *Компенсация за Poste Italiane за разпространение, на намалени цени, на вестници и публикации на книгоиздатели и неправителствени организации за периода 2017—2019 г.*, на разположение на адрес: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_48492.

¹¹³ Решение по дела SA.49668 и SA.53403 *Предполагаема държавна помощ за Post Danmark*. Вж. https://europa.eu/rapid/press-release_IP-19-3008_en.

10. Обединяване на силите за насърчаване на европейска и глобална култура на конкуренция

Тъй като световните пазари продължават да се интегрират и все повече предприятия разчитат на глобални вериги за създаване на стойност, повече от всякога е необходимо органите за защита на конкуренцията да засилят сътрудничеството помежду си и да договорят общи стандарти и процедури. Ефективното правоприлагане в областта на конкуренцията зависи в нарастваща степен от сътрудничеството с други правоприлагащи органи.

Комисията продължава да играе водеща роля в международното сътрудничество в областта на конкуренцията както на многостранно, така и на двустранно равнище. През 2019 г. Комисията продължи да участва активно в международни форуми, свързани с конкуренцията, като например Комитета на ОИСР по конкуренция, Международната мрежа по конкуренция (ICN), Световната банка и Конференцията на ООН за търговия и развитие (УНКТАД). Комисията потвърждава своя ангажимент за поощряване на широкообхватна култура на конкуренция, както и за насърчаване на еднакви условия на конкуренция в световен план, при които предприятията се конкурират въз основа на своите качества. През 2019 г. Комисията продължи усилията си за подобряване на международните правила за субсидиите. Преработването на правилата за субсидиите е един от основните приоритети на ЕС в рамките на модернизирването на правилата на СТО за търговията. То също така допринесе за постигането на общо разбиране между органите за защита на конкуренцията на държавите от Г-7 по отношение на предизвикателствата за анализа на конкуренцията, породени от цифровата икономика.

На двустранно равнище Комисията има за цел да включи разпоредбите относно конкуренцията и контрола върху държавната помощ в преговорите по споразуменията за свободна търговия (ССТ). През 2019 г. Комисията продължи преговорите по ССТ с Австралия, Азербайджан, Индонезия, Нова Зеландия, Тунис, Узбекистан и Чили, и приключи преговорите с Киргизстан и Меркосур.

През 2019 г. Комисията продължи и сътрудничеството относно политиката в областта на конкуренцията и по делата с Китай и отново потвърди мандата за диалог между ЕС и Китай относно политиката в областта на конкуренцията¹¹⁴ и Меморандума за разбирателство относно диалога в областта на режима на контрол върху държавната помощ и системата за проверка на лоялната конкуренция¹¹⁵. Преговорите на Комисията по всеобхватно споразумение за инвестиции все още продължават.

Освен това Комисията продължи техническото си сътрудничество относно политиката и правоприлагането в областта на конкуренцията с основните търговски партньори на Европейския съюз, с които Комисията е подписала меморандуми за разбирателство. Що се отнася до съседните държави, през 2019 г. Комисията участваше в наблюдението на изпълнението на достиженията на правото на ЕС в областта на конкуренцията в държави като Украйна.

И накрая, Комисията продължи да наблюдава спазването на ангажиментите на политиката в областта на конкуренцията, които държавите кандидатки за присъединяване към ЕС са поели съгласно споразуменията за стабилизиране и асоцииране.

¹¹⁴ Вж. https://ec.europa.eu/competition/international/bilateral/agreement_tor_china_2019.pdf.

¹¹⁵ Вж. https://ec.europa.eu/competition/international/bilateral/mou_china_2019.pdf.

Сътрудничество с националните органи за защита на конкуренцията в рамките на Европейската мрежа по конкуренция

От 2004 г. насам Комисията и националните органи за защита на конкуренцията във всички държави — членки на ЕС, си сътрудничат чрез Европейската мрежа по конкуренция¹¹⁶. Целта на ECN е да се създаде ефективна правна рамка за прилагане на европейското право в областта на конкуренцията спрямо предприятия, които участват в трансгранични бизнес практики, ограничаващи конкуренцията.

През 2019 г. Комисията продължи да осигурява последователното прилагане на членове 101 и 102 чрез Европейската мрежа по конкуренция. Два от ключовите подкрепящи механизми за сътрудничество, посочени в Регламент (ЕО) № 1/2003¹¹⁷, представляват задължението за националните органи за защита на конкуренцията да уведомяват Комисията за ново разследване на етапа на първото формално действие по разследването и да се допитват до Комисията относно решенията, които се предвиждат. През 2019 г. бяха открити 138 нови разследвания в рамките на мрежата и бяха представени 95 планирани решения, в сравнение със 165 нови разследвания и 75 планирани решения през 2018 г. Тези данни включват съответно разследванията и решенията на Комисията.

Освен тези механизми за сътрудничество, посочени в Регламент (ЕО) № 1/2003, други проекти в рамките на Европейската мрежа по конкуренция също осигуряват съгласуваното прилагане на правилата на ЕС за конкуренцията. Членовете на мрежата се срещат редовно, за да обсъждат на ранен етап случаите, въпросите на политиката, както и теми, които са от стратегическо значение. През 2019 г. бяха организирани 28 срещи на хоризонтални работни групи и специфични за определени сектори подгрупи, на които длъжностни лица от компетентните органи за защита на конкуренцията обмениха мнения.

Поддържане на редовен и конструктивен диалог между институциите

Европейският парламент (ЕП), Съветът и двата консултативни комитета с техните специфични функции спрямо европейските граждани и заинтересовани страни са ключови партньори в диалога по политиката в областта на конкуренцията.

В отговор на доклада на Парламента относно годишния доклад относно политиката в областта на конкуренцията за 2017 г. (докладчик М. Reimon) Комисията подчерта случаите във връзка с данъчни становища, конференцията относно конкуренцията в цифровата ера, съображенията относно околната среда, подкрепата за европейската промишленост и конкуренцията като един от водещите принципи на вътрешния пазар.

Становището на Комисията по Резолюцията на ЕП относно политиката в областта на конкуренцията, приета на 31 януари 2019 г., беше представено в нейния писмен отговор, изпратен на 3 юли¹¹⁸. Комисията приветства по-специално подкрепата на ЕП за силна и ефективна политика в областта на конкуренцията, включително неговата подкрепа за укрепването на капацитета на националните органи за защита на конкуренцията, с цел да се гарантира по-ефективно прилагане на правото на ЕС в областта на конкуренцията чрез Директивата относно Европейската мрежа по конкуренция и да се осигурят достатъчно ресурси и подходящи инструменти, за да

¹¹⁶ Известие на Комисията относно сътрудничеството в рамките на мрежата от органите по конкуренция (ОВ С 101, 27.04.2004 г., стр. 43—53 и ОВ С 374, 13.10.2016 г., стр. 10).

¹¹⁷ Регламент (ЕО) № 1/2003 на Съвета от 16 декември 2002 г. относно изпълнението на правилата за конкуренция, предвидени в членове 81 и 82 от Договора (ОВ L 1, 4.1.2003 г., стр. 1—25).

¹¹⁸ Вж. <https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/spdoc.do?i=32005&j=0&l=en>.

може Комисията да насочва своите разследвания и бързо да ги довежда докрай, също и във връзка с преговорите по програмата за единния пазар в следващата многогодишна финансова рамка. През 2019 г. комисар Вестегер говори пред Парламента няколко пъти. През февруари комисар Вестегер, заедно със заместник-председателя Домбровски, се яви пред специалната комисия по данъчно облагане на Парламента и също така присъства на проведената при закрити врата сесия на работната група на банковия съюз към комисията по икономически и парични въпроси на ЕП, за да направи изявление относно делата за държавна помощ Banca Carige и Nord LB.

През март комисар Вестегер взе участие в структурния диалог с комисията по икономически и парични въпроси на ЕП, по време на който тя отбеляза подкрепата на ЕП за работата на Комисията във връзка с политиката в областта на конкуренцията като ключов инструмент за постигането на отворен единен пазар в полза на гражданите.

В допълнение към двустранните срещи между комисаря и отделни членове на Европейския парламент, службите на Комисията на ГД „Конкуренция“ изнесоха технически презентации пред членовете на Европейския парламент и техния персонал.

През декември, като част от цикъла по изготвяне на годишния доклад относно политиката в областта на конкуренцията за 2018 г., изпълняващият длъжността генерален директор на ГД „Конкуренция“ взе участие в разискванията в комисията по икономически и парични въпроси на ЕП, след като докладчикът Yon-Courtin представи проекта на доклад. Комисията също така поддържаше контакти с двата консултативни комитета през цялата година.

На 16 май 2019 г. комисар Вестегер беше поканена на 543^{-тата} пленарна сесия на Европейския икономически и социален комитет, за да обмени виждания с неговите членове относно предизвикателствата на политиката в областта на конкуренцията за новата Комисия и новия ЕП, по-специално в контекста на цифровата икономика и устойчивото развитие. Комисар Вестегер посочи всички предизвикателства за новия институционален цикъл, като например новите технологии и иновациите, динамичния икономически растеж, ефективното данъчно облагане, екологосъобразната икономика, както и ориентираната към бъдещето политика по въпросите на изменението на климата.

По време на румънското председателство на Съвета през първата половина на 2019 г., комисар Вестегер беше поканена да работен обяд с Комитета на постоянните представители (Корепер) по въпросите на промишлената политика, провел се на 13 март. На същата дата председателството ръководи целодневно заседание на работна група „Конкуренция“, което беше възможност за ГД „Конкуренция“ да изнесе технически брифинги пред аташетата на държавите членки по въпросите на конкуренцията относно редица въпроси, свързани с политиката в областта на конкуренцията. На срещата бяха обсъдени различни теми — като се започне от предизвикателствата на цифровизацията и промишлената политика, през конкуренцията в селскостопанския и фармацевтичния сектор, проверката за пригодност и преразглеждането на Общия регламент за групово освобождаване, и се стигне до последния напредък по споразуменията за сътрудничество с канадските и японските органи за защита на конкуренцията.

След това на 6 май по някои от тези теми беше предоставена актуална информация, като акцентът беше поставен върху постиженията в областта на държавната помощ под формата на важни проекти от общоевропейски интерес, окончателния доклад на специалните съветници „Политика в областта на конкуренцията за цифровата ера“ и резултатите от изследването Евробарометър относно възприятията на гражданите за

конкуренция. През февруари на заседание на Специалния комитет по селско стопанство на Съвета Комисията, представена от ГД „Земеделие и развитие на селските райони“ и ГД „Конкуренция“, представи основните констатации от доклада относно прилагането на правилата за конкуренция в селскостопанския сектор в съответствие с член 225, буква г) от Регламент (ЕС) № 1308/2013 (Регламента за общата организация на пазарите). По време на финландското председателство на Съвета през втората половина на 2019 г. представители на ГД „Конкуренция“ взеха участие в разискванията на групата на високо равнище „Конкурентоспособност и растеж“ по темата „Холистичен подход към програмата на ЕС: взаимно свързване на промишлената политика и политиката за единния пазар, включително на услугите“ и представиха актуализирана информация на тема „Политика в областта на данните и конкуренцията, свързана с основаната на платформи икономика“.